

Shawson Nov 26th 1850.

My dear Father!

[illegible]

NIELS ROLSTEDS BREVE FRA 1846-1854

Indledning og transskription

ved

G. N. BUGGE

Særtryk af

FRA HOLBÆK AMT

HISTORISKE ÅRBØGER

61. bind

Udgivet af

HISTORISK SAMFUND FOR HOLBÆK AMT

1967

NIELS ROLSTEDS BREVE FRA 1846-1854

Niels Rolsted (fotografi fra ca. 1857).

Indledning

Niels Christian Frederik Rolsted, der har skrevet de her gengivne breve til sine forældre, fødtes i Butterup sogn, Merløse herred, d. 29. juni 1825 og døde på Frydendal (Tørbenfeldt) den 14. august 1861.

Hans far, Hans Christian Rolsted (1796—1873), var født på Tuse mark og virkede først i mange år som gartner under baroniet Løvenborg og fra 1853 til 1864 som skovrider under samme gods. Hans mor var Cathrine Marie Nielsen (1797—1877).

Niels Rolsted havde som ung først ansættelse på godskontorer og var bl. a. på Ryegård i 2 år og på Aggersvold i 3½ år. Den 10. maj 1848 bestod han i København sin eksamen som eksaminatus juris (bekv. vel.). — I 1849 blev han udskrevet til militærtjeneste og hjemsendtes i februar 1851, efter han som menig havde deltaget i de sidste to år af Treårskri-

gen 1848—50. Vi véd, at Rolsted i 1854 var ansat som fuldmægtig på herredskontoret i Holbæk. I 1857 blev han godsforvalter på Frydendal (Torbenfeldt), hvor han døde kun 36 år gammel. Han blev gift med Frederikke Marie Halberg, datter af smedemester Halberg i København. Hun var født d. 20. marts 1830 og døde d. 13. april 1877 i København (Trin.). Han fik med hende 3 børn.

De breve, som Niels Rolsted skrev til sine forældre i tiden 1846—54, er de eneste breve, som familien har haft fra hans hånd. De er nu indleveret til Rigsarkivet. De offentliggøres her in extenso. Brevene er særdeles velskrevne. Originalernes stavemåde er bibeholdt, idet enkelte tegn dog er blevet indsat for tydelighedens skyld.

Af de 54 breve hidrører de 4 første fra tiden før hans udskrivning, medens 49 breve er fra tiden 28. april 1849—19. februar 1851, i hvilket tidsrum han gjorde tjeneste som menig nr. 219 i 2den Forstærkningsbataljons 4. kompagni. Bortset fra de to første breve, som er sendt til hans moder, er alle de andre, hvorpå udskriften foreligger, adresseret til gartner Rolsted, Løvenborg pr. Holbæk. Som afsender angiver han bag på de fleste sit nummer som menig nr. 219, m. m., medens han på nogle af de sidste fra Slesvig som afsender anfører sig selv som skriver ved kommandantskabet i Slesvig.

I sit brev af 2. februar 1849 berører han for første gang den forestående udskrivning af mandskab til hæren. Der var nemlig af krigsminister Tscherning gennemført en foreløbig forordning af 23. september 1848, hvorved almindelig værnepligt for første gang gennemførtes. Det mandskab, der blev indkaldt på denne måde, omtaler han som »Septemberisterne«. I samme brev giver han en særdeles vel motiveret og udførlig redegørelse om, hvorfor han ikke ønsker at følge sin faders råd om at prøve på at lade en anden stille sig i hans sted. Han var også fuldt ud klar over de eventuelle konsekvenser. Brevet vidner om en ung mand, der vidste, hvorfor han ikke ønskede fritagelse. Han agtede at give sit bidrag til fædrelandets frelse, som han udtrykkelig anfører.

Allerede i maj 1849 var hans kompagni kommet til sit bestemmelsessted i nærheden af Middelfart, og de var derfra flere gange med i kampene omkring Fredericia, hvor næsten den halve by lå i aske. Fra forpostfægtninger ved Fredericia giver han detaillerede beretninger. Han var ikke direkte med i slaget ved Fredericia den 6. juli 1849, men beretter kun om dette, efter hvad han har erfaret. Hans kompagni var således ikke i ilden ved denne lejlighed, de var udkommanderede på søen for at hindre fjenden i at sætte hele sin styrke ind imod byen. Endelig giver han en levende beretning om de sejrige troppers indtog i København i september 1849.

Ved juletid har han været hjemme, og omkring 1. januar 50 er han

kommet til Nyborg, hvor han ligger i garnison i længere tid. Der er våbenstilstand. Uvisheden om fremtiden plager dem alle. For sit vedkommende er det kedsommelige og ørkesløse liv i længden ikke til at holde ud. Dog ind imellem er der lyspunkter, og takket være hans uddannelse hjælper han foureren med regnskaberne, og da han kommer til at ligge på Holckenhavn udenfor Nyborg, føler han sig mere veltilpas med selskabelig omgang med godsets folk. Da Danmark nu har fået sin fred med Preussen og Det tyske Forbund, er det nu kun slesvigholstenerne, de skal kæmpe imod.

Endelig omkring d. 20. juli kommer de til Slesvig, og nogle dage efter sender han et brev hjem fra byen Slesvig dateret d. 26. juli. Kort og klart giver han her en beskrivelse af slaget ved Isted d. 25. juli 1850, hvori han selv deltog. Det er et brev, der gør et stærkt indtryk, når man læser det — et stykke Danmarkshistorie, skrevet af en mand, der dagen forud havde været med, og som kom helskindet derfra.

Niels Rolsted er nu kommet ind på kommandantskabets skrivestue i Slesvig, hvor man har haft god brug for hans skrivesfærdighed og ikke mindst for hans gode kundskaber. I disse breve får man ofte udførlige beretninger om det daglige liv og om forholdet til befolkningen. Ligeledes kommenterer han her de militære begivenheder og den mere militærpolitiske situation. Han er blevet mere bunden, men har som følge af sin stilling flere behageligheder. Her blev han til begyndelsen af 1851, da han blev hjemsendt.

Igennem alle brevene mærker man hans store kærlighed til hjemmet på Løvenborg, til sine forældre og ikke mindst til sin mor og til sin bror og søster. Gang på gang vil man også finde personnavne fra hjemegnen. Han følger hele tiden med i alt, hvad der foregår hjemme.

Disse ofte meget saglige og nøjterne breve bærer vidnesbyrd om en veloplyst og veloplagt soldat fra Treårskrigen, der ikke blot har forstået at bruge sine øjne og ører, men også har været i stand til at gengive det, han har oplevet, på en levende og fængslende måde.

Det vil være naturligt her kort at give nogle oplysninger om godsforvalter Rolsteds slægt.

Stamfaderen til alle nulevende medlemmer af slægten Rolsted var *skovrider Niels Rolsted*, godsforvalterens farfar. Han var født i Rolsted (Rolfsted) sogn på Fyn i 1760, hvor hans far, Rasmus Nielsen, var hoveri-gørende bonde på herregården Hellerup midtvejs mellem Nyborg og Odense, og hvis ejer var etatsråd Schmidt, tolder og postmester i Nyborg. Niels Rolsteds forældre døde i 1769, og han kom derfor til at føre en kummerlig barndom og fik kun en noget tilfældig skolegang. Nogle år var han ansat hos postmesteren i Nyborg — etatsråd Schmidt — som

tjener og skriverdreng på postkontoret. Efter også at have boet i Odense, tog han fra Stige ved Odense fjord med en skude til København. Han kom her i forbindelse med baron Michael Herman Løvenskjold (1751—1807), friherre til Løvenborg, hos hvem han i 1782 fik ansættelse som tjener. På dette tidspunkt boede herskabet på Vognserup, der hørte under stamhuset Løvenborg i Merløse herred. Baron Løvenskjold, som også var amtmænd i Holbæk amt, var kendt som en fremskridtsvenlig herremænd, der i 1795 blev medlem af Hoverikommisionen. Han havde en levende interesse for landboreformernes gennemførelse, almuens skolegang og bøndernes vel. Hans og hans slægts humane indstilling fik betydning for Rolsted-familien, som i to slægtled fra 1782 til 1864 tjente under godset.

Niels Rolsted blev i 1798 ansat som skovfoged i Fledskov i Ugerløse sogn, hvor han boede i mange år, også efter han — til sin store overraskelse — i 1816 blev udnævnt til skovrider af baron Carl Severin Herman Løvenskjold (1783—1831). Denne var iøvrigt som 6-årig på faste, daglige ture med Rolsted blevet belært om naturens liv i mark og skov. — I 1832 fik han af baron Herman Frederik Løvenskjold (1805—1877) overrakt en sølvpokal for 50 års tro tjeneste. I 1836 blev han entlediget og flyttede til Nyrup i Ugerløse sogn, hvor han døde i januar 1847, over 87 år gammel. — Da han var 82 år nedskrev han sit levnedsløb, tilegnet baron Løvenskjold. Selvbiografien indeholder mange interessante og morsomme træk fra denne svundne tid. Den blev første gang trykt i »Slægten Rolsted« 1905 ved H. W. Rolsted og senere i en anden udgave i 1957 videreført og suppleret af dyrlæge Niels A. Rolsted, hvis farfar var godsforvalter Rolsted.

Skovrider Rolsted blev i 1788 gift med jomfru Grønbech (1759—1834), datter af jæger Grønbech i Trønninge. De havde ti børn. Den ældste søn drog til Norge, hvor han blev stamfader til den norske gren af slægten. Af de øvrige blev de fleste bosat i deres hjemegn, og en del efterkommere lever stadig i Holbæk og Sorø amter. Iøvrigt henvises til slægtsbogen.

Udover de allerede givne data om skovrider *Hans Christian Rolsted*, godsforvalterens fader, skal oplyses, at han i 1819 i København bestod en eksamen som gartner, der gav ham ret til at forestå offentlige og private haveanlæg. Eksamensbeviset foreligger og er underskrevet af »Eksamenskommissionen for Gartnere«. Der blev allerede dengang stillet krav til en herregårdsgartner, og denne uddannelse har måske været medvirkende til, at han i 1853 blev udnævnt til skovrider. Han kom nu til at bo på »Skovlyst«, skovfogedhuset i Fledskov, hvor han havde tilbragt sin barndom, da hans fader først som skovfoged og senere som skovrider havde haft sit hjem her.

Skovrider Rolsted havde foruden godsforvalteren yderligere to børn: En søn, Michael Herman Rolsted (1830—1913), der var ugift, blev skovfoged i Bromme under Sorø Akademi og var ansat her fra 1862 til 1906. I bogen *Sorø*, udgivet af Soransk Samfund i 1931, får han en rosende omtale i anledning af hans forstmæssige indsats. En datter, Margrethe Sofie R. (1835—1913), var ugift og boede hos sin bror i Bromme. Begge omtales ofte i brevene.

Godsforvalteren havde tre børn, hvoraf kun den ene havde efterkommere i Danmark. Denne hans ældste søn, *Hans Christian Wilhelm Rolsted*, blev født i Undløse d. 4. maj 1854. Han blev student fra Sorø, tog lærereksamen og endte som viceskoledirektør i København. Han var en kendt pædagog. Efter hans død i november 1916 blev en gade i pædagogkvarteret ved Enghavevej i København opkaldt efter ham.

Af hans seks børn er allerede nævnt den ældste søn, dyrlæge *Niels Anton Rolsted* (1889—1957), der i sine sidste år boede i Kalundborg. Han var gift 2 gange, men efterlod sig ingen direkte efterkommere, hvorimod han adopterede en datter. Den eneste af søskendeflokken, der fik børn, var den ældste datter, *Astrid Rolsted* (1895), som blev min hustru. Det blev således gennem godsforvalter Rolsteds sønne- og datter, at denne gren af Rolsted-slægten bliver fortsat.

G. N. Bugge.

Niels Rolsted (ungdomsportrait).

Aggersvold den 23. April 1846

Kjære, gode Moder!

Da jeg ikke kan have den Glæde mundtlig at bringe Moder min Gratulation paa Søndag, saa maa jeg nøies med, ved disse Linier at ytre mine inderligste og varmeste Ønsker og Følelser for min kjære elskede Moders Vel i det tilkommende Aar. Iligemaade maa jeg bede Moder, at bringe Tante og Onkel min Lykønskning i Anledning af deres Datters Daab. Det gjør mig rigtignok ondt, at jeg ikke kan nyde den Glæde, at tilbringe denne Festdag hos mine kjære Forældre, dog skal jeg ikke glemme at høitideligholde den i mit Hjerte. – Forvalteren har anmodet mig om, at blive her nogle Dage efter 1.ste Mai, da han agter sig til Dyrehovedgaard for at besøge Forpagter Wittrock, derfor ønsker han jeg skulde blive her til han kom tilbage. Paa Grund heraf skal Moder ikke vente mig før Moder seer mig, min Befordring til Løvenborg, har Forvalteren lovet at besøge. – Lev vel og hils Fader og mine kjære Sødskende fra

Moders altid hengivne og
taknemmelige Søn

Niels

E.Sk.

Forvalteren fortæller mig nu at han har opgivet Touren til Dyrehovedgaard og venter jeg derfor at komme til Løvenborg d. 1.ste Mai. –

*

Kjøbenhavn den 25.de April 1848

Kjære, gode Moder!

Det gjør mig meget ondt, at jeg maa nøies med skriftlig at bringe Dig min Gratulation til Din for os Alle saa kjære Fødselsdag, og at jeg ikke denne Gang som sædvanlig kan deltage i det glade og tilfredse Liv som paa denne Dag pleier at herske i det kjære, gode, gamle Hjem. – Ja! denne Dag har altid været og vil stedse blive mig dyrebar; thi paa denne var det at den gode Gud lod Dig komme til Verden, til Gavn og Glæde for os Alle. O! hvor maa vi ikke Alle takke Gud fordi han har givet os en Moder, som

i Kjærlighed og Omhu for sine Børn og i Trofasthed og Hengivenhed for vores kjære, gode Fader, overgaaer alle Kvinder, og gjør et simpelt og tarveligt Hjem til et jordisk Himmerige. Vi maa derfor bede den gode Gud at han endnu i mange Aar vil lade Dig leve i Sundhed og Tilfredshed, og lyksaliggjøre vores kjære gode Hjem med Din kjærlige Styrelse. —

Jeg havde ventet at kunde meddele Udfaldet af min skriftlige Examen, men jeg har endnu ikke faaet nogen bestemt Underretning om hvorledes jeg staaer, dog er mit tidligere Haab om et godt Udfald bleven bestyrket, idet jeg igaar, da jeg ikke længere kunde udholde denne piinlige Uvished, gik op til Konferentsraad Rosenvinge for at høre hans Mening om mine Afhandlinger, og fik jeg da den meget gode Trøst, at for ham stod mine Afhandlinger blandt de bedste og at jeg efter hans Mening ikke havde noget at frygte for Examens Udfald, hvorover jeg naturligviis blev meget glad. Den mundtlige Examen begynder rimeligvis i næste Uge, saa jeg haaber at jeg i det seneste paa Søndag otte Dage kan melde Dem det endelige Resultat. —

For det med Ole Pedersen modtagne Tøi takkes; ligeledes for Grethes Brev, men hils hende dog, at naar hun ønsker mig at spise Paaskeæg, skulde hun sende mig nogen at spise af. —

Fra Forvalter Poulsen skal jeg hilse, jeg havde Brev fra ham for nogle Dage siden.

Lev nu vel kjære gode Moder og hils Alle fra

Din altid hengivne Søn

Niels

*

Valdbygaard d. 2. Februar 1849

Kjæreste Forældre!

Foranlediget af Faders kjære Brev af 29. f.M., for hvilket saavel som for det af 23. f.M. takkes, skriver jeg disse Linier for at meddele Dem mine Anskuelser om den forestaaende Udskrivning, der ikke ere saa ganske overensstemmende med Deres, thi jeg indseer i Sandhed ikke at det er saa stor en Ulykke at blive Soldat, som De, efter Faders Brev at dømme, anseer det for. Jeg vil ingen-

lunde nægte, at det jo i Begyndelsen vil være mindre behageligt at blive sammenstuvet i en Kaserne blandt en Mængde ubekiendte Mennesker, ligesom Exersitsen vel ogsaa i den første Tid vil blive noget anstrængende, men det kan dog ikke blive værre end man nok kan holde det ud, og den Tid i hvilken man exerceres anseer jeg ingenlunde for spildt, da, efter min Formening, ethvert ungt Menneske kan have godt af at blive lidt hærdet ved legemlig Anstrængelse, ligesom det maaskee ogsaa kan være til Gavn i Fremtiden at vandt til at bruge Vaaben, da man ikke i disse urolige Tider veed hvad der kan skee. – Hvad dernæst den øvrige Tjenestetid angaaer, efterat Læretiden er overstaaet, da anseer jeg heller ikke den for et saa betydeligt Onde at man skulde prøve nogen store Opofrelser for at blive den qvit; thi den varer jo dog ikke længere end nærværende Krig staaer paa, og denne maa dog med Guds hjælp faa ende i Sommerens Løb, hvad enten den saaes til Skade eller til Gavn for os; jo! det kunde vel endog tænkes at der slet ingen Krig blev meere, men at der derimod kom en Fred istand forinden Vaabenstilstandens Udløb. – Skeer dette ikke, men Krigen derimod igen bryder ud i Foraaret, saa anseer jeg heller ikke det for nogen Ulykke at komme til at stride for sit Fædreland, hvorimod jeg snarere anseer det som Noget man bør være stolt af, og hvorfor Ingen bør undslaae sig. – Selv naar vi ville tænke os det værste Tilfælde, nemlig det at jeg skulde falde, saa maa vi ikke glemme at saadant ikke skeer uden dens Villie der raader over Livet og over Døden, og som ligesaavel beskjærmer i Krigens Tummel som i Hjemmets fredelige Sysler, og skulde dette endelig skee, da, hvor tungt det end vilde være for mig at skilles fra mine Kjære, kan dog ingen nægte at det var en hæderlig Maade at ende sit Liv paa, jo! jeg kan ikke tænke mig en skjønnere Død end den, at døe for sit Fædrelands Ære og Vel. Kommer jeg derimod lykkelig og vel tilbage, maa det altid være en kjær Tanke at have bidraget til Fædrelandets Frelse. – Jeg kan saaledes ikke dele Deres Beklagelse over ikke at kunne stille en Anden for mig, hvilket vilde være mig meget imod, da jeg aldrig for min egen Skyld vilde gjøre det mindste Skridt for at blive fri. –

Imidlertid skal jeg dog nok, da jeg seer at det er Dem saa meget om at giøre at jeg ikke bliver udskrevet, anmeldte Brystsvaghed ved Sessionen, hvilket jeg rigtignok ikke troer vil hjælpe, da jeg ikke troer at Nogen kan see paa mig at jeg feiler Noget, og min Angivelse næppe bliver taget gyldig. Jeg kan heller ikke faae bildt mig selv ind at jeg egentlig har noget svagt Bryst; desuden befinder jeg mig allerbedst naar jeg er dygtig i Bevægelse, saa jeg troer ikke Exersitsen vil skade mig. — Det er ikke bestemt endnu, naar Sessionen skal afholdes her, men den skal efter Forelydende være den 26 ds., saa vi komme da ikke ind før i en mildere Aarstid, hvilket jo er meget godt. — Jeg maa nu bede Dem kjære gode Forældre, at De endelig ikke bestandig seer Sagen fra den mørke Side, men betragter det Hele som Noget, der vel, under andre Omstændigheder, kunde ønskes ikke skeete, men som under nærværende Omstændigheder Enhver maa finde sig i. —

Det glæder mig at De nu snart ere bleven Hosten qvit, min er forbi for længe siden og jeg er nu fuldkommen rask. — Det var rigtignok en sørgelig Ende Julen havde for de stakkels Mennesker i Jyderup. — Lev nu vel kjæreste Forældre! og hils mine kjære Sødskende og andre Bekjendte fra

Deres altid hengivne

Niels

E. Sk.:

Hils Grethe og bring hende min Gratulation til hendes Geburtsdag d. 14. ds. — Forvalteren beder at hilse.

*

Valdbygaard d. 5te Marts 1849

Kjæreste Forældre!

Da jeg af Faders kjære Brev af 1. dennes seer at De ventede at jeg skulde komme saa meget tidligere hjem end jeg i mit sidste Brev til Dem bestemte, saa iler jeg med at sende Dem disse Linier og tilbagekalde min første Beslutning om først at reise herfra Fredagen den 16. ds. Derimod har jeg nu, med Forvalterens Samtykke, bestemt at reise herfra *Mandagen den 12te* og befordre For-

valteren mig til Bromølle, hvor Faders Vogn maaskee kunde være og have afbedet til Kl. mellem 10 og 11, til hvilken Tid jeg bestemt skal give Møde. – Grunden til at jeg først vilde reist den 16 ds. er den, at her, som Følge af Forvalterens Fratrædelse til 1. Mai, er grumme meget at bestille, hvorfor han ønskede at beholde mig saa længe som muligt, og jeg fandt at det ville være utaknemmeligt af mig om jeg vilde modsætte mig hans Villie, da han dog har beviist mig saa megen Godhed; men da han saa at De saa gierne ønskede mig tidligere hjem, var han ogsaa meget villig til at indrømme det, dog er det mig ikke muligt at komme paa Fredag, som Fader har skrevet, da vi den Dag skal have Skovauktion og de 2 følgende Dage maa jeg have til al extra for Auktionen, pakke ind m.m. –

Brygger Andersen skrev mig til samme Dag han havde seet min Udskrivelse i Avisen, og tilbød mig hvis det kan tillades at ligge udenfor Kasernen og saafremt han ikke bliver belæsset med Indquartering, at tage Logi hos ham. – Fra Forvalter Poulsen, der beder meget at hilse skulde jeg bede om ikke Faders Vogn, naar den kører til Bromølle maatte høre ind til hans Broder i Jyderup efter Budskab til ham som han venter. Naar man fra Jyderup kører igjennem Holmstrup til Bromølle, skal det ikke være noget afveien. Til Slutning maa jeg bede Dem kjære gode Forældre, endelig ikke at ængste Dem for mig; thi efter min fulde Overbevisning, kan jeg aldeles ingen Skade have af at komme i Tjenesten, hvilken jeg, som et ungt og raskt Menneske ligesaavel som enhver Anden, og hvad Oprykkelsen af min Stilling angaaer, da frygter jeg heller ikke derfor; thi kan jeg ikke efter at Tjenestetiden er forbi faa anden Plads kan jeg altid komme til Justitsraad Birch, der har lovet at han nok skal skaffe mig Arbeide. – Han har desuden i Sinde hvis han ingen kan faae til den Plads som jeg skulde havt, at indgive en Ansøgning om at faae mig hjempermitteret, da han paa ingen Maade kan have denne Plads ubesat.

Lev nu vel til vi sees og hils alle Bekjendte.

Deres hengivne Søn

Niels

Kjøbenhavn d. 28. April 1849

Kjære gode Moder!

Skjøndt det rigtignok kommer et par Dage for sildig, maa jeg dog bringe Dig min hjerteligste Gratulation til Din Fødselsdag d. 26 ds. Jeg burde jo rigtignok have skrevet sidste Postdag, men da jeg aldeles Intet vidste om naar vi skulde reise og dette var det Eneste som jeg kunde skrive som kunde have Interesse for dem der hjemme, saa besluttede jeg mig til at udsætte det til i Dag, og hvad Gratulationen til Din Fødselsdag angaaer saa haaber jeg at Du var overbevist om at jeg skjönt jeg ikke udvortes ytrede det dog i Hjertet følte Betydningen af denne for mig høitidelige Dag. -- Vi have nu i Dag faaet Ordre til at holde os marschfærdige til Mandag Morgen og skal vi stille i Morgen i fuld Oppakning for at erholde nærmere Instruction om vor Marsch. -- Jeg veed endnu ikke med Vished om vi komme over Land eller tilsøes, ligesaa lidt som jeg veed hvor vi skal hen. Derfor kan jeg heller ikke sige om jeg kommer hjem, men komme vi over Land og det kan tillades, saa kan jeg ikke nægte mig den Fornøielse at see til mine kjære Forældre og Sødskende. Jeg gjorde mig megen Umage for at faae Permission paa et Par Dage, men da der ventedes paa Ordre hver Dag til vor Afmarsch, saa kunde det ikke tillades. I Torsdags Morges afgik omtrent Halvdelen af de efter Septemberloven Udskrevne, hvoriblandt de fra Holbek Amt. De kom over Land og skulde til Middelfart. --

Jeg har talt med Nielsen et Par Gange, han reiser nok ikke hjem før i Morgen og derfor skriver jeg disse Linier med Posten for at Du sikkert kan faae dem i Morgen Middag. -- Der bliver ingen af os tilbage her i Byen, men Alle skal afsted, og det er med en sand Glæde at vi drage ud for at kjæmpe for vor retfærdige Sag, som med Guds Hjælp snart vil seire. --

De har formodentlig paa Landet for længere Tid siden havt Underretning om Slaget ved Kolding. Skjøndt en Deel af vore ere faldne, er det dog glædeligt at Tydskerne have faaet dygtig Børst. Idag ere en Deel af Fangerne komne her til. -- Lev nu vel kjære

gode Moder og vær ikke bekymret for mig; thi med Guds Hjælp kommer jeg nok sund og frisk tilbage. Skulde jeg ikke kunne komme hjem skal jeg nok snarest muligt lade høre fra mig. – Hils Fader og mine Sødskende fra

Din altid hengivne Søn

Niels

P. Sk.

Efter at have forseglet Brevet erfarer jeg at Tydskerne ogsaa skal have forladt Jylland, formodentlig efter de andre Magters Ordre.

Mit Tøi ville Du maaske lade afhente her naar Lejlighed gives.

*

Borum d. 14de Mai 1849

Kjæreste Forældre!

De har formodentlig ventet Brev fra mig for længe siden, men det har ikke været mig muligt at skrive før; thi først i Forgaars Eftermiddags kom vi til vort Bestemmelsessted. Vi marscherede først hele Fyen igennem til Strib hvorfra vi blive oversatte til Fredericia hvor vi skulle ansættes til vores Bataillon men da denne var rykket tilbage til Fyen, saa maatte vi Dagen efter vor Ankomst rykke tilbage til Fyen, for at træffe den. Efter et Par Dages Marsch kom vi endelig til den i Forgaars Eftermiddag i en Bye 1½ Miil fra Middelfart, som hedder Voldbye. I denne Bye havde vi kun 2 Timers Ophold, da Bataillonnen havde Ordre til at afmarschere til Fredericia, hvor vi maatte følge den, hertil ankom vi om Natten kl. 12½ og laa et Par Timer paa Gaden, hvorefter vi maatte udenfor Byen for at see hvorledes Fjenden havde det, vi traf paa ham efter at have marscheret omtrent en halv Miil. Der blev strax en heftig Kamp imellem vore og Fjendens Forposter. Vort Artilleri aabnede ogsaa en velrettet Ild mod Fjenden, der i svære Kolonner rykkede ud fra en Skov og nogle omliggende

Landsbyer. — Efter omtrent 1 Times Forløb opkjørte Fjenden et svært Batterie, der tvang os til at trække os tilbage til Fæstningen. — Fjendens Skud fra Batterierne vare vel rettede, Kuglerne peb om Ørene paa os, og det maa anses som et særdeles Held at kun een Mand af vor Bataillon blev skudt; thi vi stode paa et meget farligt Sted paa en Bakke, uden al Dækning og Kuglerne faldt rundt om os. — Jeg kom ikke til at skyde; thi det Kompagni jeg stod ved var ansat til Dækning for Artilleriet, hvilket just ikke var den bedste Plads, idet Fjenden bestandig rettede sine Skud efter Artilleriet og vi saaledes vare meest udsatte for Kanon Kuglerne. De seer saaledes at jeg ogsaa har lugtet Krudtet fra Fjenden, det var rigtignok underligt at see hvorledes det ene Menneske stod og skød paa det andet, men jeg var dog aldeles ikke bange, men stod ganske rolig og ønskede kun at komme ud i Kjæden for at kunne komme til at fyre. —

Jeg ligger nu i en Bye imellem Bogenø og Middelfart som hedder Borum. Mit Qvarteer har hidtil været ret godt og naar jeg undtager den Nat i Fredericia, saa har jeg været i Seng hver Nat. Bønderne her i Fyen ere overmaade flinke Folk, uagtet de ere svært belæssede med Indqvartering blive vi dog overalt modtagne med megen Venlighed og leve godt. — Jeg staaer ved 2den Forstærkningsbataillon 4de Compagni Nr. 219, hvortil De maaske ville adressere Breve til mig. Hovedqvarteret er for Tiden i Voldbye 1 Miil fra Middelfart. Det var maaske bedst at De adresserede Brevet til Hovedqvarteret, hvorfra det sikrest vil komme mig tilhænde, naar De anfører Bataillon, Compagniet og Nummeret jeg staaer ved. Vores Bataillonscommandeur er Oberstleutenant Irminger. Jeg har hidtil havt det godt og hvis jeg maa beholde mit gode Helbred, kan jeg meget godt udholde Marscherne. De bedes at undskylde den daarlige Stil men Leiligheden er kun daarlig og Tiden knap. Hils mine kjære Sødskende og alle Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels.

Fredericia d. 24. Mai 1849

Kjæreste Forældre!

Jeg vil blot med et Par Linier underrette Dem om at jeg er ved Velbefindende. Natten imellem Løverdag og Søndag kom vi her-til Fredericia fra Fænøe hvor vi havde ligget i 4 Dage og havt det overmaade godt. Det seer sørgeligt ud her, næsten den halve Bye ligger i Aske. De to første Dage vi vare her var Fjenden ganske rolig, men i Torsdags Morges kl. 3½ begyndte Bombardementet igen og vedvarede til Kl. 10, dog anrettede det ingen synderlig Skade navnlig kom der ingen Brand i nogen Bygninger. Jeg var den Gang paa Vagt ved en Port som hedder Prindsens Port, her var det især at Fjendens Bomber og Granater spillede, dog blev ingen saarede eller dræbte, thi vi havde en temmelig god Dækning i Porten hvortil vi strax tyede da Musikken begyndte. – Høyrups Forældres Sted er aldeles nedbrændt. – Næsten alle Indbyggerne ere flygtede til Fyen. – Vi kan ikke være sikre i Byen, hvorfor vi maa ligge langs med Voldene, her have vi gravet nogle Hytter i Jorden der tjener os til Bolig, her ligge vi meget daarligt i Halm over Øinene. Vi kan nok have Lagner og Tepper til at ligge i, men hvem der ikke ønsker at blive fulde af Utøi vælger hellere at ligge i Halmen, hvor vi ogsaa ere fuldkomne beskyttede mod Kulden. Til Føde faar vi Naturalforpleining bestaaende af fersk Kjød Flæsk og salt Kjød Gryn og Ærter, vi koge selv vores Mad, der efter Omstændighederne er meget god, og vi faaer den ogsaa leveret i rigeligt Maal, saa vi behøver ikke at sulte. – Kaffe kan vi ogsaa faa hos de enkelte Familier der ere blevne tilbage. Feldtlivet generer mig slet ikke jeg er sund og frisk og vel tilmode, og hvis Gud vil lade mig beholde mit gode Helbred og lade mig komme hjem med hele Lemmer, kan jeg betragte dette som en Lysttour. Om et Par Dage vente vi at komme over til Fyen igen for at udhvile os, og leve godt hos Bønderne. – Idag er Fjenden igen rolig, ligesom der heller ikke fra vor Side bliver fyret, hvorimod der igaar, fra om Morgenens Kl. 3 uafsladeligt blev fyret her fra Volden, fra Kanonbaadene og fra nogle Batterier ved Strib Færgested, paa Fjendens Batterier, der i rigelig Mængde omgive

Byen. Fjenden derimod sendte os kun enkelte Bomber, hvoraf een saarede en Underofficer ved første Compagni af vores Bataillon. —

Lad mig nu snart høre noget fra Hjemmet. De behøve ikke at adressere Brevet enten til Hovedkvarteret eller noget andet bestemt Sted men kun til 2den Forstærkningsbataillon 4de Compagnie Nr. 219, thi da det bliver befordret med Feldtposten, saa findes Bataillonnen nok. — Lev vel kjære gode Forældre og hils alle Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Middelfart d. 9. Juni 1849

(besvaret den 15. Juni)

Kjæreste Forældre!

For Faders kjære Brev af 20de f.M. takkes, det glæder mig meget at see at de Alle ere raske, jeg var ikke uden Ængstelighed for at Moder ikke skulde befinde sig saa ganske vel, hvorfor det er mig dobbelt kjært at komme til Overbeviisning om at alt stod sig godt i Hjemmet. Jeg har nu atter efter et Ophold af 6 Dage i Fyen været 7 Dage i Fredericia, hvorfra vi ankom hertil i Gaar Morges. Vort Ophold i Fredericia var denne Gang ikke saa roligt som sidst, idet Fjenden hver Dag skud temmelig stærkt paa Byen, navnlig var der i Søndags og i Tirsdags en meget heftig Kanonade. Fjenden begyndte i Søndags Formiddag Kl. 10 at sende os deres Bomber og Kugler der vedvarede uafbrudt, fra 5 a 6 Batterier, til om Eftermiddagen Kl. 3 og fortsatte igien om Aftenen et Par Timer indtil det blev mørkt. Om Aftenen Kl. henimod 11 bleve vi allarmede ved Geværskud som væxledes imellem Forposterne, alle Mand maatte da strax paa Benene, hvilket ikke var overflødig; thi førend alt kom i Orden havde Fjenden allerede trængt vore Forposter næsten lige ind under Voldene, men længere kom han da heller ikke før han maatte smøre Haser for vore Soldater, navnlig 3. Jægerchors raske Angreb, der igien trængte ham tilbage i hans tidligere Stilling, og igien indtog de deres Poster som de havde før Angrebet. Den hele Affaire varede til Kl. 12½. Fjendens

Hensigt skal efter nogle Fangers Udsagn have været at storme Fæstningen, hvilket han slap temmeligt daarligt fra, som jeg antager han vil gjøre hver Gang han forsøger en Storm; thi Fæstningen er i en udmærket Stand, og vore Soldater have ret god Lyst til at modtage ham her, hvorimod Stemningen, naar vi skal udenfor Fæstningen, er mindre god, da den Troe har indsneget sig for de fleste af Soldaterne, at vi Alle skal slaaes ihjæl, naar vi møde Fjenden i aaben Mark, saaledes har et heelt Kompagnie af 6te Reserve-Bataillon nægtet at gaae frem, da de om Aftenen vare udkommanderede til et Angreb paa Fjenden, de sidde nu alle arresterede; det skal netop være at de der skulde give Hæren moralsk Styrke, nemlig Septemberisterne. der skal have foranlediget denne Skjændsel. – Jeg kom heller ikke denne Gang i Ilden, da jeg netop var paa Vagt inden for Voldene, men jeg kunde dog høre Fjendens Kugler der peeb over vore Hoveder. I Torsdags feirede Fjenden den 5te Juni ved et heftigt Bombardement, der ligesaa lidt som det i Søndags anrettede nogen betydelig Skade, kun enkelte af vore ere dræbte og saarede, vi troede at han igien denne Dag vilde forsøge et Angreb, men han holdt sin Næse derfra. Vort Artillerie har brugt sig godt, og er ikke bleven Fjenden noget Svar skyldigt, det har ogsaa lykkedes det næsten hver Dag at bringe nogle af Fjendens Batterier til Tavshed. Der fortælles nu som ganske vist at Russerne skal komme os til Hjælp, hvilket jeg dog ikke troer før jeg seer dem. – Angaaende Faders Forespørgsel om hvem mine Sidemænd ere, da seer jeg mig ikke istand til at opgive Navnene paa mine nærmeste Sidemænd, da jeg sandelig ikke veed hvad de hedde, det er lutter Jyder, men meget flinke Karle, der toge imod os med megen Venlighed da vi kom til Kompagniet. Imidlertid savner jeg ikke derfor mine Bekjendteres Selskab; thi vi ere 16 som ere komne til 4. Compagnie og det er kun naar vi staae opstillede, at jeg er skildt fra dem, til andre Tider holde vi os sammen, og saa er det os tilladt at indqvartere sammen, hvilket er en stor Behagelighed, her ligge vi 4 Mand Høyrup, 2 Handelsbetiente /: Palludan og Aagesen :/ og jeg hos en Bager hvor vi have det ret godt, vi faae Kaffe om Morgen

og Middagsmad, der er meget god for 8 Sk. daglig, den øvrige Mad maa vi selv holde os med. Forøvrigt ere Qvarterene her i Byen i Almindelighed meget daarlige, mange Steder maa Soldaterne ligge i noget daarligt Halm uden engang at kunne faae et Teppe eller Dækken at svøbe dem i, saa vi have al Grund til at være tilfredse med vort Qvarter, da vi dog have ordentlige Senge at ligge i, der er en stor Behagelighed naar man i en 8 Dages Tid ikke har været af Klæderne. Det generer forresten slet ikke mig at ligge i Halmen eller endog paa den bare Jord, som vi flere Nætter har maattet i Fredericia, jeg er saa sund og rask som jeg nogen sinde har været ligesom jeg ogsaa er i et udmærket Humeur og synes ret godt om Feltlivet, man oplever saa mange interessante Schener, som man kan more sig over længe efter at de ere passerede. Jeg er nu ogsaa ved mit Ophold i Fredericia bleven saa vandt til at høre Fjendens Kugler og Bomber at heller ikke disse generer mig om de ogsaa falde tæt omkring mig men jeg kan ganske rolig lægge mig til at sove midt under Bombardementet, hvorimod er der Mange der ikke kan betvinge deres Angst, de ryste og skjælve over hele Legemet saasnart Fjenden begynder at fyre, disse Mennesker ere virkelig at beklage, da det maa være rædsomt at gaa i saadan en Angst flere Dage, og jeg takker Gud for at jeg kan være saa rolig. —

Skjøndt vor Naturalforpleining er ret god, naar vi ligge i Fredericia, kan det dog ikke undgaaes at sætte nogen Penge til, da Smør og andre Nødvendighedsartikler ere dyre, jeg er derfor snart læns for Penge, hvortil især Reisen herover har bidraget, da vi ofte leiede Vogne deels til selv at kjøre paa, dels til vore Tornystre og hvori jeg ikke godt kunne undslaae mig for at deeltage, ogsaa har jeg havt nogen Bekostning paa Skotøi. Dersom det ikke generer Dem for meget ønskede jeg saaledes gjerne om De vilde sende mig nogle Skillinger. Hvis De sender Penge gjør De rettest i at modtage Quitting for dem paa Posthuset for at være sikker, da det før er hændt at Pengebreve til Armeen ikke ere komne til deres Bestemmelsessted. — Naar De skriver skal De ingen anden Titel give end Soldat, her ere andre Titler aflagte.

Til Slut bringer jeg Dig kjære, gode Fader min hjerteligste Gratulation til Din Geburtsdag i Morgen, og haaber og ønsker jeg at jeg næste Aar og fremdeles i mange mange Aar maa kunne feire denne glade Dag i min Families Skjød, eller dog under glædeligere Omstændigheder end nærværende. De havde maaske ventet Brev før, men da der ikke længer gaaer Post fra Fredericia, saa kunde jeg ikke derfra faa noget Brev bort.

De bedes hilse mine kjære Sødskende og alle andre Bekjendtere fra

Deres hengivne Søn

Niels.

Høyrup beder hilse.

*

Gamborg d. 19. Juni 1849

Kjæreste Forældre!

Skjøndt jeg for 3 Dage siden modtog Faders kjære Brev af 10. dennes, hvorfor takkes, har det dog ikke været mig muligt for at besvare det, thi vi have denne Gang havt meget travlt i Fredericia, dels med Vagter dels med Arbeide, som ikke har tilladt mig at skrive under vort Ophold der. –

Jeg haaber da at De har modtaget et Brev fra mig af 9. dennes, som jeg skrev da jeg sidst var paa Fyen og hvori jeg har forklaret Grunden til at jeg saa længe ikke havde skrevet som var at Postgangen var standset paa et Par Dage mellem Fredericia og Fyen, men som nu igien er aaben. Imorges kom jeg fra Fredericia hertil $\frac{1}{2}$ Miil fra Middelfart, jeg har Qvarteer hos en Bødker, hvor jeg har det meget godt, faaer god Kost og har en god Seng at ligge i. Siden jeg sidst skrev er der Intet forefaldt som kan have Interesse for Dem. Under vort sidste Ophold i Fredericia havde vi god Ro for Fjenden, kun een Dag blev der skudt paa Byen. – Jeg er fremdeles rask og vel tilmode.

Lev vel og hils Alle fra

Deres hengivne Søn

Niels

Fredericia d. 28. Juni 1849
(besvaret den 5. Juli)

Kjæreste Forældre!

Skjøndt jeg aldeles intet Nyt er i Stand til at meddele, maa jeg dog lade Dem see et Par Ord fra mig for at De kan see at jeg endnu er i Velbefindende; thi jeg vil meget nødig at De skal ængste Dem for min Skyld. Vor Stilling er aldeles uforandret, vi ligge endnu vexelvis her og i Fyen, 6 Dage paa hvert Sted ad Gangen. Denne Gang have vi havt det meget godt her, Tydskerne have været temmelig rolige og vi have heller ikke havt det strængt med Vagter. Paa Løverdag Nat vente vi igien at komme til Fyen. Der tales nu igien om Fred her og jeg troer ikke at Nogen vil have derimod hvis det skete, thi dette Liv begynder nu at blive temmelig eensformigt, da de Steder og Egne vi nu leve i ere os allerede vel bekjendte, og desuden er det utaaleligt kjedsommeligt at ligge og see paa Fjenden uden at komme til at slaaes med ham. – Jeg haaber at De har modtaget mine 2 sidste Breve, hvoraf det ene indeholdt en Anmodning om en Forstærkning af Finantserne, der svinde stærkt. De bedes nu snart at lade mig see et Par Ord fra Hjemmet; thi som det lod paa Faders sidste Brev af 10. dennes var Moder ikke saa ganske rask og dette ængster mig naturligviis indtil jeg faaer Bekræftelse paa at hun igien er rask. De maa ikke ængste Dem hvis et forventet Brev skulle udeblive; thi Posterne ere ikke altid saa accurate som de kunde være. –

Lev nu vel og hils mine kjære Sødskende og andre Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Skrillinge pr. Middelfart d. 3die Juli 1849

Kjæreste Forældre!

Først idag modtog jeg Faders kjære Brev af 14de f.M. tilligemed de indlagte 10 Rd. hvorfor takkes forbindtligst. – Vi have si-

den jeg sidst skrev nemlig i Løverdags, havt en lille Bataillie idet der blev giort et lidet Udfald fra Fredericia for at sløife et af Fjenden anlagt Batterie, hvilket lykkedes meget godt. Af vort Compagnie bleve ingen dræbte eller saarede, hvorimod nogle Jægere af 1ste Forstærknings Jægerchor hvoriblandt en Capitain bleve saarede, ligesom en Ingenieurleutenant blev haardt saaret; Angrebet gik overmaade rask, den lille Affaire varede en knap Time. – Igaar Morges ankom vi hertil Fyen og blev indqvarteerede i en af de nærmeste Byer herved, men imorges fik vi Ordre til at afmarschere hertil for at faa Bataillonnen samlet. Vi vente at der skal skee et Angreb fra Middelfart eller Omegnen paa Jylland een af de første Dage.

Lev vel og hils Alle, jeg kan ikke faae Tid at skrive mere denne Gang, da det næsten er mørkt.

Deres hengivne Søn

Niels

*

Skrillinge pr. Middelfart d. 7. Juli 1849

Kjæreste Forældre!

Igaar var det een for den danske Armee varm, men ogsaa hæderlig og heldig Dag. – Ved et Udfald fra Fredericia lykkedes det vore Tropper at tvinge Fjenden et Par Miil tilbage, hvorved alle Fjendens Batterier med Størstedelen af det derpaa værende Skyts kom i vore Hænder, saa de for det Første ere fri for at beskyde Fredericia. Det var en haard Kamp i Begyndelsen, i 2 Timer var Fjenden ikke til at rokke, hvorimod Vore et Par Gange bleve drevne tilbage, men da Vore endelig efter flere tilbageslaaede Storme paa Fjendens Batterier fik ham til at vige, fik han ordentlig Smør. En stor Mængde Fanger, efter Sigende henimod 3000 bleve giorte, ligesom en uhyre Mængde Vaaben og 50 Ammunitionsvogne kom i Vor Magt. – Dette er vistnok een af de brillianteste Seire vi under hele Krigen have havt, og den har ogsaa igien oplivet

Modet hos den danske Soldat, saa han nu ikke længer siger at vi blot gaae imod Fjenden for at slagtes. —

Beklageligt er det imidlertid at denne Affaire har kostet os een af de dygtigste og tapreste Generaler, nemlig Rye, der faldt ved en Storm paa et Batterie, der fortælles at 3 Heste bleve skudte under ham før han faldt. — Jeg kan ikke regne mig iblandt de Tropper, der saa hæderligt kjæmpede for deres Fædreland; thi mit Compagnie var ikke i Ilden, hvorimod vi vare udkommanderede paa Søen i nogle Baade for at allarmere Fjenden og hindre ham i at sende hele sin Styrke imod Fredericia. — Vi laa paa Søen til Kl. 8 om Morgenen da vi gjorde Landgang ved Snoghøi hvorfra Fjenden var trukket tilbage. Fra Snoghøi foretog vi en Recognosering i Omegnen, men stødte ingen steds paa nogen Fjende; henimod Aften vendte vi tilbage igien til Fyen.

Jeg er rask og haaber at De ogsaa hjemme ere ved godt Helbred.

Lev vel og hils alle Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Fredericia d. 17de Juli 1849

Kjæreste Forældre!

Skjøndt jeg alt for flere Dage siden har modtaget Faders kjære Brev af 5te dennes, har det dog ikke været mig muligt at skrive før; thi vi have i de sidste 4 Døgn lagt her udenfor Byen og gjort Forposttjeneste, og der har ingen Leilighed været til at skrive. — Faders Brev af 14 de f.M. tilligemed de indlagte 10 rd. har jeg modtaget og jeg haaber at De forlængst har modtaget et Brev som jeg skrev strax efter Modtagelsen. — Der er foregaaet en betydelig Forandring her i Byen siden Tydskerne bleve drevne bort her fra, man kan nu gaae roligt omkring i Byen uden at foruroliges af de fjendtlige Bomber og Granater som man tidligere intet Øieblik vidste sig sikker for. Endeel af Indbyggerne begynde ogsaa nu at vende tilbage til deres Hjem og Byen har i det Hele faaet et

langt livligere Udseende. Vi ere ogsaa nu indkvarterede i Husene, og have det temmelig godt. – Den temmelig svære Vagttieneste vi i de sidste have havt, har dog da Veiret har været saa godt ikke været synderlig anstrængende. Tydskerne seer man næsten Ingen af her omkring kun enkelte Patruiller kommer her i Nærheden. – Idag fortælles her at vi skal have Fred som jeg dog ikke troer før jeg har tydelige Beviser derfor. – Jeg er endnu rask og befinder mig fremdeles vel i Soldaterlivet. Mine kjære Sødskende og alle Bekjendte bedes hilset

Deres hengivne Søn

Niels.

*

Sletterød d. 30te Juli 1849

Kjæreste Forældre!

Jeg har ikke siden jeg kom i Tjenesten havt det saa godt som i de sidste 8te Dage at jeg har ligget her i Qvarteret er, som jeg alerede i mit forrige Brev bemærkede, udmærket godt og vi have kun exerseret 2 Gange et par Timer hver Gang, saa De kan troe vi ligge rigtigt og gotte os efter de udstandne Besværligheder i Fredericia, hvortil vi hver Dag vente Ordre at afmarschere, hvilket næppe vil smage godt, skjøndt der dog nu vistnok er temmelig godt at være, da de fleste Indbyggere nu ere vendte tilbage; men saa godt som vi have her det kan vi naturligviis ikke faae det. Der tales meget om en stor Revü for Kongen som skulde være med det Første, men hvorvidt der egentlig er Noget om det veed jeg ikke. Igaar, Søndag, besøgte jeg i Forening med Høyrup hans Forældre. Paa Veien til dem mødte vi Deligensen fra Middelfart og da vi var kommen den forbi, seer vi Vejpiqueur Poulsen stikke Hovedet ud af Vognen og nikke til os, hvilket vi besvarede som var det Hele Tiden tillod, thi Vognen kørte saa hurtigt at det ikke var muligt at tale til ham. Da vi kom til Kudstrup hvor Høyrups Forældre saavelsom Mdm. Poulsens Moder boede, hørte vi at baade Poulsen og hans Kone havde været der og først vare reiste derfra om Morgen.

Jeg længes nu snart efter at see et Par Ord fra det kjære Hjem.
Mange Hilsener til Sødskende og Bekjendte

Deres hengivne Søn

Niels

*

Sletterød d. 12te August 1849

Kjæreste Forældre!

De bedes undskyldte, at jeg ikke har skrevet saaledes, at De idag kunde have modtaget mit Brev, som De formodentlig have ventet; men Grunden til at jeg ikke har ilet, er deels den, at De vel ikke i denne Tid nærer nogen Frygt for mit Velbefindende; deels den at jeg har troet at kunde meddele Dem Noget angaaende Permissionen, hvilket jeg dog endnu ikke seer mig istand til, da der aldeles ingen Bestemmelse er kommen endnu om hvem der skal hjem-permitteres, saa jeg endnu er aldeles uvidende om jeg kommer hjem eller ikke. Jeg har i denne Tid noget Skriveri, idet jeg er Foureren behjælpelig med at opgiøre Regnskaberne ved Compagniet, hvilket er ret behageligt, da Tiden saa gaaer bedre end naar jeg intet havde at bestille. — I sidste Uge har det gaaet rask med Rughøsten her, hvori jeg ogsaa har deltaget, og inden denne Uges Udgang vil vist den meste Rug være høstet, hvis Veiret ellers tillader det. For Faders kjære Brev af 26. f.M. takkes. Jeg kan begribe at Birch længes efter mig siden han har mistet Jensen; thi han holder ikke flere Folk end han absolut behøver og naar han saa mister een maa det jo være galt. —

De bedes at hilse Bekjenterne fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Sletterød d. 21de August 1849

Kjæreste Forældre!

Endnu ligge vi stille her og har det overmaade godt, vi exerserer slet ikke, men gaae og spiller vores egen Herre. — Jeg er da nu

kommen til den Overbeviisning at vi Septemberrister ikke blive hjempermitterede, hvilket jo ikke er meget behageligt, da jeg langt hellere vilde ligge i Feldten end i en Bye og gjøre Garnisons-tjeneste. Vi komme nok til at ligge i Kjøbenhavn, med mindre vi skulde komme til Slesvig, hvorom der har været nogen Tale; dog komme vi rimeligviis ikke dertil uden i det Tilfælde at Svenskerne ikke besætter Slesvig. – I Søndags Aftes havde vi her hvor jeg ligger et lille Bal, vi vare en halv Snes Par, og morede os udmærket godt, vi fik Thee, Smørrebrød, Punch og til Damerne afbrændt Rødvin. Salen havde vi smukt pyntet med Grønt og Blomster og et Transperant hvori Kongens Navnetræk brændte prydede den ene Ende af Salen. Damerne vare størstedeels Bønderpiger, men meget nette Piger, da de vare af de giæveste, og de fynske Bønderpiger i det Hele taget ere langt nettere end de sjællandske. –

Komme vi til Kjøbenhavn, haaber jeg da at skulle faae Permission til mit kjære Hjem, hvorefter jeg meget længes. Alle Bekjendtere saavel som mine kjære Sødskende bedes hilset.

Deres hengivne Søn

Niels

*

Sletterød d. 28de August 1849

Kjæreste Forældre!

De havde formodentlig ventet at jeg allerede var ankommen til Kjøbenhavn, hvor vi jo skal have vort Vinterqvarteer. Dette havde jeg ogsaa selv ventet, men idag har jeg hørt, at vi muligviis endnu kommer til at ligge her en 14 Dages Tid, hvilket er ret behageligt, da vi har det langt bedre end vi kan vente at faae det naar vi komme til Kjøbenhavn. – Paa Grund af at jeg stedse har ventet paa Ordre til Afmarsch ad Sjælland til, har jeg ikke fremkommet med en Begæring, som jeg allerede tidligere har kunnet behøve at fremføre, det er nemlig om nogle Penge, da Lommen nu atter er tom, og jeg har derfor i den sidste Tid maaattet slaae

nig igjennem som jeg bedst kunde, men da der nu er Udsigt til at vi kan komme til at ligge her længere, seer jeg mig nødsaget til at anmode Dem om igjen at sende mig en halv Snes Daler, saa snart som muligt, da jeg gjerne vilde have dem medens vi ligger her. — Naar vi komme til Kjøbenhavn haaber jeg at det skal lykkes mig at faae noget at bestille i den Tid jeg er fri for Tjenesten og derved tjene saameget at jeg kan have Opholdet.

Jeg er fremdeles rask og i alle Henseender i bedste Velgaaende og haaber at det samme er Tilfældet i mit kjære Hjem. Mine Sødskende og alle Bekjendte hilses fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Kjøbenhavn d. 15de September 1849

Kjæreste Forældre!

Jeg vil nu fortælle Dem om min Reise hertil og de senere Begivenheder og maae derfor begynde med vor Modtagelse i Roeskilde, der var omtrent ligesom i Holbek. Vi kom til Roeskilde et Øieblik efter at Bataillon en var ankommen, den var endnu ikke indkvarteret, hvorfor vi strax stillede os i Rækken med de Andre for at faae Qvarteer og Høyrup og jeg bleve der anviste Qvarteer hos en Dagleier hvormed vi ikke var synderlig tilfreds, men vi vilde dog see Leiligheden før vi søgte os et andet Logie, og vi bleve heller ikke narrede dermed; thi vi fik en ganske overordentlig Modtagelse, det var overmaade vakre Folk, i Stuen var der saa reent og nysseligt som man vel kunde ønske sig, og det bedste der var i Huset blev sat frem for os, ligesom vi ogsaa havde en overmaade god Seng at ligge i. Om Morgen en Kl. 7 marscherede vi fra Roeskilde og ankom til Frederiksberg Slot omtrent Kl. 3, men herfra gik rigtignok temmeligt langsomt vi vare vist en tre Timer om at marschere derfra og til Kongens Have, og i denne Tid regnede der Blomster og Krands ned over os, saa vi førend vi naaede Haven vare saa behængte med Grønt og Blomster, at vi næsten

ikke kunde kjende hverandre. – Desuden bleve vi fra Frederiksberg Slot og til Vesterport tracterede med Frugt Kage Hvedebrød, Viin og m. som Damerne løbe og uddelte imellem os. Ved Indgangen til Kongens Have stode en Mængde Herrer og Damer og ønskede os Velkommen, og i Haven var ogsaa dækket en mængde Borde der i stor Overflødighed vare besatte med Smørrebrød, Kage og alle Sorter Viin, selv Champagne var der i stor Mængde, saa De kan troe at der var ikke mange som kom ædrue ud af Haven. Efterat vi havde spist og drukket der et Par Timers Tid bleve vi som skal forblive i Tjeneste indquarterede paa Sølvgadens Caserne, hvorimod Resten fik Qvarter i Byen. I Forgaars Aften var der stor Stads i Tivoli, hvortil en Mængde Fribilletter vare uddeelte blandt Soldaterne. Paa Casernen have vi det ret godt, skjøndt det rigtignok er lidt ubehageligt at ligge saa Mange paa een Stue, vi ere nemlig 26 paa den Stue jeg ligger, men vi haabe at en 12 a 14 Stk. af os skal kunne faae en Stue for os selv og saa vil det jo blive bedre. Forresten ere Sengene meget gode at ligge i og jeg troer da ogsaa at de ere varme. Igaar gjorde vi Revü for Kongen paa Nørrefællend hvor hans Majestæt takkede os for vor Udholdenhed og Mod og beklagede at han ikke kunde give os Alle Dannebrogstegnet, hvilket han sig overbeviist om at vi havde fortjent, men saa maatte nøies med at give de af os selv Udvalgte det som han selv overrakte dem. – Da vi stode opstillede paa Volden for at afmarschere til Fællenden seer jeg til min store Forundring Tante der gaaer og leder efter mig, hun har været her for at faae Logie til Elise og er reist herfra i Eftermiddag. Faders Brev med de indlagte 10 rd. modtog jeg igaar. General Rye er idag ført fra Garnisons Kirken til Garnisons Kirkegaard udenfor Østerport. Hans Majestæt fulgte selv Liget.

Jeg veed nu intet videre at fortælle og vil derfor slutte med mange Hilsener til Dem Alle saavel fra mig som fra Høyrup.

Deres hengivne Søn

Niels.

Kjøbenhavn den 30te October 1849

Kjæreste Forældre!

Min hjærteligste Tak bringes Dem herved for Faders kjære Brev af 23de dennes og for de vedlagte 10 rd. Da Brevet laae et Par Dage hos Andersen før jeg kom der og fik det, saa kunde jeg ikke tilskrive Dem saa betids at De i Søndags kunde have mit Brev, hvorfor jeg har maattet opsætte det til nu. Jeg havde ventet Søren Mikkelsen her ind i Mandags og vilde da med ham have sendt saavel mit smudsige Tøi som Smørbøtter og Kassen, men da han ikke kom saa maa jeg opsætte det til paa Torsdag, hvilken Dag han ventes her ind. – Jeg har nu i Forening med Høyerup og hans Fætter /: Mdm. Poulsens Broder Studenten :/ leiet en Leilighed hvor vi kan have vort Ophold om Aftenen og den Tid af Dagen vi ikke behøve at være paa Kasernen. – Denne Forholdsregel var ganske nødvendig, thi skjøndt vi vel endnu til Nød kunde udholde at opholde os paa Kasernen, saa vilde det dog blive umueligt for os naar det bliver koldere, thi paa den Stue vi ligger er ingen Varme og vi vilde da blive nødsaget til at tage Ophold paa en Stue fælleds med hele Compagniet, hvilket ikke vilde blive til at holde ud da man her næppe kunde komme til at læse i en Bog. For denne Leilighed skal Høyerup og jeg betale hver 1 rd. maanedlig, hvilken vi rigeligt sparer ved at kunde opholde os i et hyggeligt Værelse og selv lave vor Thee, istedetfor at vi i modsat Tilfælde maatte paa offentlige Steder for at fordrive Tiden. – Det har truffet sig vel beqvemt at denne Leilighed netop er i samme Sted hvor Søren Mikkelsen kører ind, nemlig i „*Hvide Svane i Studiestræde Nr. 62 i Stuen til Høire*“ hvortil De maaske herefter vilde sende saavel Breve som hvad Andet De maatte tilskikke mig. – Da jeg nu har min Menage sammen med begge Høyerupperne og disse i denne Tid have faaet en svær Ladning Fødevarer fra Frederitz saa skal De ikke for det Første sende mig noget, undtagen det skulde være en Smule Ferskt som jo er ganske rart til en Forandring. Alle Bekjendte bedes hilset

Deres hengivne Søn

Niels

Kbhv. d. 1.ste Decbr. 1849

Kjæreste Forældre!

Først bringes min kjære gode Moder min hjerteligste og forbindtligste Tak for alt det deilige Grisserie som blev mig sendt og som smager fortræffeligt og bliver fortæret med stor Appetit saavel som de udmærkede Asier. – Dernæst maa jeg bringe Dem den Efterretning at vi idag have faaet Ordre til at holde os marschfærdige til Afmarsch herfra Tirsdag eller Onsdag førstkommende, for at gaae til Nyborg hvor vi, efter Forlydende, for det Første skal have vort Cantonnement. Naar undtages at jeg ved det Skriveri jeg havde erholdt kunde have tjent lidt til Hjælp til Opholdet, var denne Ordre mig slet ikke ubehagelig; thi vi have her havt det saaledes at jeg med al Grund har ønsket mig bort herfra jo før jo hellere, og jeg haaber at Opholdet i Nyborg hvor vi blive indquarterede hos Borgerne ikke skal blive saa grumme kostbart, skjøndt man vel næppe kan leve af Lønningerne der dog efter Sigende bliver større der end her. Hvis vi, som jeg formoder, kommer til at reise over Land haaber jeg at kunne giøre en Afstikker, ligesom sidst til Løvenborg, men naar dette bliver kan jeg naturligviis ikke sige da Dagen til vor Afreise ikke endnu er bestemt.

Lev vel og hils Alle

Deres hengivne Søn

Niels

*

Kjøbenhavn den 15de December 1849

Med stor Glæde modtog jeg igaar Faders kjære Brev, som Høyrup bragte mig, og end mere forøgedes denne min Glæde da jeg saa at min kjære gode Moder igjen er rask, hvorfor jeg nærede nogen Bekymring. – Jeg er Gud skee Tak, skjøndt jeg ligger paa Hospital temmelig rask, thi de Byller hvoraf jeg har været plaget og hvorfor jeg lod mig indlægge her ere nu snart forsvundne og det vil heller ikke vare længe før de læges, hvorfor jeg snart venter at komme ud herfra, hvilket Overlægen ogsaa idag har tilkjendegivet, og jeg kan ikke nægte at dette Lazarethliv allerede

skjøndt jeg kun har tilbragt 5 Dage her begynder at blive mig noget kjedsommeligt, hvorfor jeg længes meget efter igjen at komme herfra; dog skal jeg ikke lade mig udskrive før jeg selv føler mig fuldkommen stærk; thi som Fader i sit Brev har bemærket er det jo ikke saa rart at give sig paa Reisen paa denne Aarstid naar man ikke er fuldkommen frisk. Naar undtages det kjedsommelige, er her meget godt at være, man bliver strax naar man kommer her iført reent fra Inderst til Yderst og beholder intet af sit eget Tøi, derefter bliver man lagt i en peen reen Seng i en god varm Stue og nyder en meget god Pleie. — Jeg laa kun den første Dag og maatte nøies med Havresuppe til Morgen, Do. til Middag og Do. til Aften, den anden Dag blev jeg sat paa halv Kost som bestaaer af 1 Pægl Mælk 1 Stk. Sigtebrød med Smør om Morgen, om Middagen Suppe, Grød, Øllebrød eller desl. men intet Kjød om Eftermiddagen til Mellemmad 1 Stk. Sigtebrød med Smør og $\frac{1}{2}$ Pot Øl og om Aftenen Vandgrød. Denne Kost er vel ikke meget nærende men man kan dog nok leve derved, den er meget vel-smagende og godt tillavet. Desuden kan man hos Gangkonen om Morgen faae Thee og om Eftermiddagen Kaffe naturligviis mod selv at betale det.

Jeg haaber da som foran bemærket snart at komme ud og venter jeg da med Længsel at see mit kjære Hjem, men at blive der i Julen kan ikke blive mig tilladt, det Høieste jeg kan vente at være hjemme er et Par Dage. De bedes nu hilse alle Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels.

*

Kjøbenhavn den 18de December 1849

Kjæreste Forældre!

Med Glæde kan jeg da melde Dem at jeg nu saa frisk som en Fisk er kommen ud af Hospitalet; men ikke som jeg havde haabet faaet Tilladelse til strax at reise, hvorimod jeg skal blive her til der kommer nogle Flere fra Lazaretet, da en Enkelt ikke faaer Lov at reise alene. — Dette er mig mindre behageligt, da Udsigten

til at gjense mit kjære Hjem derved forlænges og der kunde maaskee, hvilket jeg dog ikke haaber, lægges Hindringer iveien for min Reise til Løvenborg naar jeg kommer i Følge med Andre. Skulde dette skee, som der jo dog ikke er Udsigt til men blot Noget jeg forudsætter som en Muelighed, vil jeg saasnart jeg er ankommen til Nyborg søge Permission, hvilken vist ikke vil blive mig nægtet, da jeg ikke tidligere har været permitteret. Jeg kan saaledes ikke endnu sige Dem naar vi kan faae den Fornøielse at sees, men jeg haaber dog at det skal skee paa reisen til Nyborg, og vil det da næppe vare længe. Jeg skriver nu ikke før vi kommer til at reise og seer De mig maaskee derfor selv før De faaer Brev fra mig. Mine kjære Sødskende og alle Bekjendte bedes hilset og kommer jeg ikke før Juul ønskes Dem et glædelig Juul.

Deres hengivne Søn

Niels

E. Sk.

Kommer der en sikker Leilighed her til Byen, /: helst Søren Mikkelsen, da han kører ind her i Gaarden :/ maa De gjerne lade mit Tøi afhente. Tilligemed mit Tøi følger Høyerups, som han har bedet mig, maatte staae hjemme til vi bliver fri for Tjeneste eller igjen komme her til Byen. Jeg haaber at De nok kan gjemme det da De jo ere godt forsynede med Klædeskabe. –

*

Kjøbenhavn den 20de December 1849

Kjære Forældre!

Jeg har idag med Søren Mikkelsen modtaget Faders kjære Brev af 18de dennes tilligemed den medfølgende Pose, og sender nu med ham tilbage mit Tøi, tilligemed Høyerups, som jeg i et Brev som jeg skrev i Tirsdags og som De formodentlig har modtaget i Gaar, udbad mig Tilladelse til at maatte sende Hjem for der at opbevares til han faaer Brug for det. Saavel Høyerups som mit Tøi er indpakket i en stor Kuffert der tilhører Student Høyrup, men som gjerne kan forblive hjemme til Tøiet igjen skal sendes bort. –

Istedet for denne Kuffert har jeg maattet laane Høyrup min for at have sit Tøi deri til Jyderup hvor han agter at tilbringe Julen. – I en mindre Kasse vil de finde en Hat i Fouteral der tilhører Høyrup samt mit smudsige Tøi. – Da jeg har beholdt en Skjorte og nogle Kraver etc. for det Tilfælde at jeg skulde blive her længere, saa beholder jeg den Kasse hvori De pleier at sende Sulevarer for i denne at sende hvad jeg har beholdt tilbage. Jeg besøgte igaar Schultz's og bad Madamen mig da naar jeg skrev hjem at lade Dem vide at hun havde leveret Elise Tronier 10 rd. der skulde være til at betale Modehandlerinden og som de maaskee er saa god at bringe til Tantes Kundskab for at hun kan paasee at de virkelig blive anvendte til det bestemte Brug og ikke bortødslede. – Idag havde jeg den Fornøielse at tale med Hr Reifenstein hvem jeg mødte paa Gaden. – Jeg er nu snart kjed af at gaa her ene, da jeg ikke kan tage mig noget paa at bestille fordi jeg hvert Øieblik kan faa Ordre til at afmarschere, og jeg ikke gjør nogen Tjeneste. Jeg har forresten nu ganske slaaet min Bolig op her hos Høyrup, selv om Natten ligger jeg her, da jeg har faaet Tilladelse til at ligge udenfor Kasernen saa jeg gaaer jo nu i disse Dage og spiller min egen Mand hvilket jeg ikke har kjendt til siden jeg sidst kom her til Byen. Jeg er Gud skee Lov fremdeles meget rask og har befundet mig overmaade vel siden jeg kom ud fra Hospitalet. –

Mine Sødskende og Bekjendte bedes hilset

Deres hengivne Søn

Niels

Hermed 1 Kuffert og en Kasse hvori Gangklæder mærket Rolsted.

*

Nyborg den 2den Januar 1850

Kjæreste Fotrældre!

Min hjerteligste Tak bringes Dem herved for mit behagelige Ophold i det kjære Hjem, saavel som Befordringen til Slagelse. Den af Moder ytrede Frygt for at jeg skulde lade mig overtale til

at blive og spise til Aften hos Poulsens var ingenlunde ugrundet; men jeg maa dog tillade mig at anføre til min Undskyldning at jeg ventede paa Forvalter Poulsen med hvem jeg naturligviis gjerne vilde tale, til Kl. var over 5 og da der saa blev lovet mig at Maden skulde være færdig præcise Kl. 6, saa var det at jeg lod mig overtale, uden at ahne at det alligevel skulde vare til Kl. var over 7 før vi kom afsted; men saa gik det ogsaa rask, thi da vi havde bedet saa længe i Jyderup saa opholdt vi os kuns ganske kort i Vedbye hvor Hestene fik et Stk. Brød og en Spand Vand, og vi kom til Slagelse Kl. 11½, hvor jeg strax tog Logie paa Postgaarden og derfra om Morgenens tog med Deligensen til Korsøer for at komme med Dampskibet over der skulde afgaae Kl. mellem 9 og 10. – Dette kunde jeg imidlertid have sparet, thi da jeg kom til Korsøer var der ingen af dem med hvem jeg skulde over der, og jeg maatte altsaa alene tage med Dampskibet hertil. De andre som jeg skulde have været med ere først komne hertil idag, da de vare komne for sildig til at komme over med Dampskibet igaar. –

Reisen hertil var forresten meget behagelig, thi det var jo et overmaade deiligt Veir og Føre saavel til Lands som til Vands, og jeg haaber ogsaa at Peter er kommen godt hjem.

Jeg har dog faaet et efter Omstændighederne ret ordentligt Qvarteer hos en Bager, hvor jeg er ganske ene, men bliver der nok ikke længer end til den 5te da der saa siges at vi alle skal omquarteres paa Grund af at Rekrutterne til den Tid komme hertil, og saa vil det komme an paa hvorledes det da vil blive. – Høyerup og Palludan have maatte leie et Værelse, som de maa betale 4 rd. maanedlig for, da det Qvarteer der var dem anvist ikke var til at opholde sig i. Hvad Kosten angaaer saa kan jeg have Middagsmad og Kaffe som er meget god for 12 sk. daglig, ligesom jeg ogsaa kan faae Thee og Aftensmad for 6 sk.; dette kan jeg faae der hvor Høyerup og Palludan boer og spise hos dem som jo kan være ret behageligt, saa jeg troer nok jeg abonnerer der. Dersom jeg nu ogsaa selv skal komme til at leie mig et Værelse vil det rigtignok blive temmelig dyrt at ligge her; thi vi faaer kuns 18 sk. daglig i Lønning og Bespiisningspenge. –

Vores nye Capitain, Witzleben, skal være en temmelig strix Mand. Vagterne maa vi besætte hver 3de eller 4de Dag, derimod er her intet saadant extra Arbeide som i Kjøbenhavn, saa vi i denne Henseende vil faae det betydeligt bedre. —

Jeg er ellers i aller bedste Velgaaende og haaber da ogsaa at min kjære gode Moder befinder sig vel, hvorom jeg med Længsel venter Efterretning. Høyrup beder at hilse. Mine kjære Sødskende og Bekjendte bringes min hjerteligste Hilsen.

Deres hengivne Søn

Niels

*

Kjæreste Forældre!

Nyborg d. 14de Januar 1850

Jeg har i den senere Tid ventet Brev fra mit kjære Hjem, men da dette endnu ikke er arriveret, saa vil jeg dog ikke vente længere forinden jeg lader høre fra mig, da jeg ved at det er min kjære gode Moder kjært at faa et Par Ord fra mig. Jeg har forresten intet Nyt at fortælle, naar undtages at jeg har faaet et andet Qvarteer der er bedre end det jeg først havde og hører til de Bedste der findes i denne til Ophold for Militaire mindre behagelige Bye; det er hos en Bødker, Arntsen, hvor vi have et ret ordentlig Kammer og gode Senge som er noget af det Vigtigste; her faaer jeg Kaffe om Morgen, hvorimod jeg nyder min øvrige Mad hos en Gudsmød Theilgaard hvor Høyrup og Palludan ligge, og hvor jeg tilbringer den største Deel af Dagen. — Dette brev kommer maaske næppe til Bestemmelsesstedet til den Tid som det efter den almindelige Orden vilde komme, thi Beltet her imellem og Korsøer er nu næsten aldeles tillagt med Iis, der endogsaa i de sidste Dage har gjort Postens Befordring med Iisbaade umulig.

De bedes at hilse mine kjære Sødskende og andre Bekjendte og De ses hilses paa det kjærligste af

Deres hengivne Søn

Niels

Høyrup beder at hilse.

(besvaret den 4de Febr.)

Nyborg d. 23de Januar 1850

Kjære gode Forældre!

Faders kjære Brev af 14de dennes modtog jeg igaar. Jeg havde ventet det med Længsel, da jeg ikke var uden Frygt for min kjære gode Moders Helbredstilstand, men dette har da nu beroliget mig meget, skjøndt ikke aldeles; thi efter Udtrykket „ret vel“ i Faders Brev forekommer det mig som det dog ikke er saa ganske godt, men jeg haaber at det næste Brev jeg modtager fra mit kjære Hjem vil bringe mig aldeles beroligende Efterretninger i denne Henseende. – Jeg har alt for længe siden tilskrevet Dem et Brev, men dette er formodentlig bleven opholdt ved Overfarten til Korsør, der paa Grund af Frosten har været standset en 8te Dages Tid, ikke engang Iisbaaden har det været mueligt at bringe Posten over, men nu ved det idag indtraadte Tøveir, vil vel snart den regelmæssige Postforbindelse komme igang igjen; dog vil det vist vare længe før Dampskibet kan begynde sine Farter, da Iisen er meget tyk og ligger saa langt som man kan see. – Jeg har i det omtalte Brev beskrevet Dem mit Qvarteer som er meget godt, og saaledes at jeg ikke kan vente det bedre her i Byen, saa jeg i denne Henseende er meget tilfreds; derimod er jeg mindre tilfreds med Kosten der er temmelig dyr og ikke kan faaes under 24 sk. daglig, saa jeg hver Dag maa sætte 6 sk. til herpaa, thi vi faae kun 18 sk. i Lønning og naar nu hertil kommer Vask og andre Fornødenheder som ikke godt kan undværes kan jeg ikke leve for under 2 mark daglig, og jeg gyser derfor naar jeg her tænker paa hvorledes jeg i længere Tid skal kunne holde det ud her, da jeg gjerne saa lidt som mueligt vil være mine kjære bedste Forældre til Besvær, hvilket jeg destoværre under nærværende Omstændigheder ikke kan undlade, og jeg føler tydeligt hvor trykkende det maa være for Dem, men man maa dog haabe at den Tid snart maa komme da dette Levnet kan ophøre. – Forresten veed jeg intet at fortælle der kan have Interesse for Dem og slutter derfor med mange kjærlige Hilsener til Sødskende og Bekjendte fra

Deres stedse hengivne Søn

Niels.

Nyborg den 10de Februar 1850

Kjæreste Forældre!

Faders kjære Brev af 4de dennes modtog jeg igaar. For dette saavel som for de indesluttede 5 rd. bringes Dem min hjerteligste og forbindtligste Tak.

Det var mig et overmaade behageligt Brev, da det bragte mig Vished om min kjære gode Moders Sundhed, der siden jeg sidst forlod Hjemmet har lagt mig meget paa Hjertet; thi det forekom mig dengang at jeg aldrig før havde seet Moder saa svag. — Nu vil jeg da haabe, og bede til Gud, at denne Sygdom maa være overstaaet, og min gode Moder igjen maa blive rask og munter som forhen. —

Jeg var rigtignok ikke endnu ganske renons for Penge, men de ere jo altid brugelige og maa jeg derfor takke Dem for Deres kjærlige Omhu i denne Henseende. Jeg skal spare saa meget som mueligt og ogsaa tilsidesætte saa mange af Smaafornödenhederne som jeg kan. Det glæder mig meget at det gaar Grethe saa godt hos Præsten.

Jeg havde igaar Brev fra Bech, som har det ved det Gamle, dog venter han at en Omorganisation der skal foregaae med Contoiret skal forbedre hans Stilling noget. Han melder mig ogsaa at Poulsen er rykket op paa en høiere Gage. —

Alle Bekjendte bedes hilset fra

Deres hengivne Søn

Niels.

*

Nyborg den 1ste Marts 1850

Kjæreste Forældre!

Jeg haaber ikke, at min kjære Moder har ængstet sig for mit Velbefindende fordi jeg ikke har ladet høre fra mig i nogen Tid; men da Alt er ved det Gamle og jeg aldeles ingen Nyheder har

kunnet, eller kan fortælle, saa har jeg fundet det overflødigt, at skrive saa ofte, og jeg maa derfor bede Dem kjære Forældre, hvis De ikke skulde faa Brev fra mig saa ofte som De venter, da at nære den Overbeviisning at Alt er ved det Gamle; thi naar noget Nyt maatte indtræffe som kunne have Interesse for Dem, skal jeg ikke undlade at skrive. —

Med stor Længsel imødeseer jeg, og det gjør vistnok de Fleste, Afgjørelsen af det store Spørgsmaal om vi skal have Krig eller Fred, thi det er ret en uhyggelig Tid at leve i, da Intet er værre end Uvished. Fred faaer vi vel næppe for det Første, men bliver Vaabenstilstanden forlænget, kunde det jo dog være at en Fred kunde komme istand. — Skjøndt maaskee mange ønske en Forlængelse af Vaabenstilstanden paa noget mere favorable Vilkaar end de under hvilke den for Tiden existerer, saa er det dog ikke uden Ængstelse at jeg imødeseer en Forlængelse af Vaabenstilstanden; thi skjøndt vel al Billighed kunde tale for at Septemberisterne nu bleve hjempermitterede, saa tør vi dog ikke, efter den Behandling vi hidtil have nydt, vente nogen Begunstigelse i denne Henseende, og jeg kan ikke nægte at den Tanke at vi endnu i længere Tid skulde udholde dette kjedsommelige og ørkesløse Garnisonsliv er mig pünlig. — Jeg for min Person ønsker derfor hellere idag end i Morgen at Krigen maatte udbryde for igjen at komme i Feldten, hvilket Liv behager mig langt mere, og har man da ogsaa der den Idee at man gjør nogen Nytte og ikke til ingen Ting spilder sin kostbare Tid.

Jeg har med Hensyn til min Kost truffet et Arrangement, hvormed jeg er meget tilfreds og dette bestaaer deri, at jeg nu faaer min fulde Kost i mit Qvarteer istedetfor at jeg før kun fik Kaffe om Morgenens der, hvorimod jeg fik Middags- og Aftensmad i Høyerups Logie. Ved denne Forandring har jeg ikke alene vundet bedre Kost, men ogsaa at jeg sparer et Par Skilling daglig.

Forresten har jeg ikke andet Nyt at fortælle end at mit Skjæg er i en udmærket Groening og jeg faar snart et ganske forskrækkelig stort Skjæg, saa De maaske neppe kan kjende mig naar jeg kommer hjem engang. —

Haabende at Alle ere raske og befinde dem vel i mit gode Gamle Hjem, sluttet med mange Hilsener til Sødskende og Bekjendte.

Deres hengivne Søn

Niels

*

Nyborg den 11te Marts 1850

Kjæreste Forældre!

Det glædede mig ret at faa et Brev fra min kjære gode Moder, og tillader jeg mig derfor at fremkomme med min skyldigste Tak, saavel for Brevet som for de medfulgte 5 rd., der kom meget beleiligt, da jeg næsten var renons, men skammede mig for at skrive efter Forstærkning, fordi jeg for nylig havde faaet Penge. men uagtet jeg ikke troer at jeg ødsler, gaaer der dog en skammelig Mængde Penge til i dette Hul. — Jeg har intet Haab om at kunne have den Fornøielse at overvære Grethes Confirmation, da jeg ikke troer at en Permission paa flere Dage vil blive bevilget af vor Capitain. Imidlertid skal jeg ikke undlade at gjøre et Forsøg; thi det vilde være mig en stor Glæde om jeg kunde være nærværende ved Høitideligheden; ligesom i det Hele taget nogle Dages Ophold i mit kjære Hjem, naturligviis altid er mig behageligt. — Nu er det da afgjort, at vi ikke blive permitterede; thi der er nu udtrykkelig kommen en Befaling for, at Forstærkningsmandskabet skal permitteres, hvorimod de efter Septemberloven Udskrevne skal forblive til Tjeneste, og det eneste vi nu have at gjøre er jo med Taalmodighed at finde os i Skjæbnen, til Forløsningstimen engang slaar, som jo rigtignok kan vare længe; thi at haabe Permission naar et nyt Sæt Rekrutter har lært, kan man ikke, da det formodentlig er Bestemmelsen ganske at behandle os efter Ford's Ord og saaledes holde os til en endelig Fred afsluttes, om end dette varer i 10 Aar. — Paa anden Maade kan jeg ikke forklare mig den imod os brugte Fremgangsmaade. —

Efter Omstændighederne befinder jeg mig forøvrigt meget godt;

thi jeg er rask og mit Humeur er ogsaa, uagtet den Anledning man kan have til at ærgre sig, meget godt. Bekjendte og Sødskende bedes hilset fra

Deres Hengivne Søn

Niels

*

Nyborg den 24de Marts 1850

Kjæreste Forældre!

Faders kjære Brev af 16de dennes modtog jeg i Forgaars, og bringer herved min Tak for samme. Det lader til at De nærer Frygt for at jeg skal tabe Taalmodigheden, over min bedrøvelige Stilling, og derover hengive mig til Laster, men De kan i denne Henseende være meget roelig; thi jeg har dog endnu saa megen Forstand, at jeg indseer det taabelige i en saadan Adfærd, og desuden er mit Sind Gud være lovet saa let, at der vilde noget ganske Andet til at kue mit sædvanlige gode gamle Humeur, der kun til enkelte Tider kan blive formørket. – Det er ganske rigtigt, at de Permitterede bleve standsede her, men hvad Grunden var vides ikke. – Forstærkningsmandskabet af vor Bataillon skulde ogsaa have været permitteret i Søndags, men dette blev contrabefalet, og der er ikke senere befalet noget i denne Anledning. – Hvad min Permission angaaer, da bliver der næppe noget af, saalænge Sagerne staaer som de nu staae; thi der maa ingen Permittering skee over Vandet, saa jeg tør ikke nære noget Haab om at have den Glæde at overvære den forestaaende Høitidelighed i mit kjære Hjem. Skulde det imidlertid skee nogen Forandring i Sagernes Stilling, der kunde bevirke Permitterings-Tilladelse, skal jeg gjøre alt hvad der staaer i min Magt for at erholde Permission. – Det er nok en særlig Vinter vi have faaet, og det lader til at den vil blive langvarig.

Da Høyerup ogsaa har i Sinde at søge Permission til sit Hjem, naar denne kan bevilges, og han derfor ønsked at klæde sig civil, saa har han bedet mig anmode Dem om med første Pakkepost at sende hans lille Frakke og hans sorte Beenklæder samt den At-

laskes blomstrede Vest. Ved samme Leilighed bedes De at sende et Par Støvletter som laae i Høyerups Kuffert, ligesom De maaskee ogsaa vilde sende mig et Par Strømper og lidt Stoppegarn, da jeg fordi jeg sveder stærkt om Fødderne ofte maa skifte Strømper. Jeg haaber at vi kunne have disse Sager paa Søndag Middag, da De vel faaer dette Brev paa Onsdag, og Pakkeposten vist gaaer fra Holbek Fredag eller Lørdag. Pakken kan De jo adressere til mig.

Alle Bekjendte bedes hilset fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Nyborg den 3die April 1850

Kjæreste Forældre!

Faders kjære Brev af 31te f. M. og den medfølgende Pakke har jeg alt rigtig modtaget idag og bringer hermed min Tak for samme. Tøiet var udmærket godt conserveret. Jeg havde allerede af Bechs Brev seet at Fader og M. H. havde været i Kjøbenhavn. Det var jo vistnok ønskeligt om M. H. snart kunde komme ud, da han jo nu ikke er saa ung, og vistnok ogsaa har sin Alders Modenhed, at gaae længere hjemme vil neppe være godt for ham, da han vel ikke kan lære stort mere derved end han nu kan, og det er desuden altid godt at komme hjemme fra for at vænne sig til at leve iblandt Fremmede. — Skjøndt der ogsaa her er megen Tale om Fred, saa kan jeg dog ikke rigtig fæste Liid dertil før man faaer nogen mere Sikkerhed for Sagen; thi jeg har nu saa ofte ladt mig narre til at troe paa Fredssnakken, at jeg ikke oftere vil troe paa Sligt før jeg med Vished veed at det er sandt.

Poulsens Arrangement havde jeg ellers hørt tidligere af et Brev fra Bech; han har nu vistnok naaet sit Maal, da han vanskelig kan avancere videre uden Examen. For den belovede Finants-Forstrækning takkes, den er brugelig naar den kommer. Fra denne Maanedes Begyndelse ere vi afskortede 2 sk. i vor Lønning daglig, saa det jeg ved Forandring af Spisested hidtil har sparet nu igjen

gaaer paa denne Maade. – Da jeg ikke kan faa den Glæde, at være tilstede ved Grethes Confirmation, saa maa jeg tillade mig herved at bringe Dem kjæreste Forældre, saavel som Grethe, min hjerteligste Gratulation i denne Anledning og vil jeg haabe at hun maa blive Dem til Glæde og Støtte i Deres Alderdom.

Her er ellers intet Nyt, men Alt gaaer ved det Gamle.

Deres hengivne Søn

Niels

*

Nyborg den 28de April 1850

Kjæreste Forældre!

Moder havde formodentlig ventet at faa et Par Ord fra mig til sin Geburtsdag, men da der i denne Tid skulde skee Forandring med vort Opholdsted saa har jeg ventet for med det samme at kunne meddele Dem Resultatet heraf, og jeg haaber at De ere overbeviste om at jeg, min Taushed uagtet, dog ikke har glemt denne Dag, men i mit stille Sind høitideligholdt den, da jeg ikke kunde have den Glæde at feire den i min Families Midte. Grunden hvorfor vort Opholdsted skulle forandres er den, at en Deel af det permitterede Mandskab fra de længst bort liggende Egne af Jylland er indkaldt og derfor en Deel af Bataillonon skal paa Landet at ligge, da Byen ikke kan rumme saa Mange. Det er imidlertid ikke faldet i 4de Compagnies Lod at nyde dette Gode hvorimod 2 af de andre Compagnier i Dag rykker ud. Det havde været en stor Fordeel at komme til at ligge paa Landet, thi ikke alene faae de høiere Lønning men betaler heller ikke saa meget i Qvarteret som her, hvor der gaaer en umaadelig Mængde Penge med, og jeg veed sandelig ikke hvorledes det skal holdes ud, da jeg nu har havt en 5 a 6 rbd Bekostning paa Fodtøi foruden den daglige Tilspisning. Dog haaber jeg om en 14 Dages Tid skulde de der nu ere reiste paa Landet komme tilbage og løse os af her saa vi kunne nyde det Gode en Tid. –

Jeg har endnu Beskjæftigelse hos Auditeuren, men troer ikke at

det varer længe, thi saavidt jeg kan see er der ikke meget Arbeide tilbage, men jeg maa enda være glad ved at det har varet saa længe. — Forv. Poulsen er dog et besynderligt Menneske; har han nu endelig taget Mod til sig og fæste en Gaard han har saamen længe nok talt herom, bare han ikke for snart ogsaa bliver kjed af dette. Det var jo meget ønskeligt om M. H. kunde komme ud, men Conditionerne ere jo mindre gode; dog naar De først kunde faae mig fra Haanden, vilde det vel nok gaae. — Det er jo overmaade godt at jeg nu igjen kunde faae en Plads som jeg nok kunde være tient med; men jeg er bange for at det skal trække saa længe ud før jeg bliver fri, at Pladsen ikke kan holdes aaben; dog kunde det jo være mueligt at saafremt der igjen skeer Permission og det ikke rammer Septemberisterne, at det kunde blive tilladt at leie en Anden til at ligge. — Det er meget net af Forv. Torst at han har havt mig i Erindring og De bedes at bringe ham min forbindtligste Tak herfor. Skulde jeg komme igjennem Slagelse skal jeg ikke forsømme at gjøre min Opvartning for Vedkommende. —

Det glæder mig usigeligt at min kjære Moder nu er saa rask og jeg haaber at det fremdeles maa vedblive. Mine kjære Sødskende og alle Bekjendte bedes hilset fra

Deres hengivne Søn

Niels

E.Sk.

Jeg har glemt at takke for Faders Brev af 28de dennes, som De af mit Brevs Indhold vil see at jeg har modtaget.

*

Nyborg den 14de Mai 1850

Kjæreste Forældre!

For Faders kjære Brev af 6te dennes saavelsom for de af Moders Kilder udvundne 5 rd. bringes min forbindtligste Tak. Det gjør mig overmaade ondt at jeg skal saa ofte overhænge mine kjære gode Forældre, hvis finantsielle Omstændigheder lider saa

meget ved en saadan stadig Udtømmelse, men vær forvisset om at jeg ikke skal undlade, – naar bedre Tider komme, – at paaskjønne det som disse sørgelige Omstændigheder nøder mig til.

Det er jo behageligt at Michael Hermann nu kan komme ud. Hvis han er reist naar De modtager dette Brev bedes De naar De tilskriver ham at hilse ham og bede ham lade mig see et Par Ord fra sig naar han har været saa længe i sin nye Stilling at han kan bedømme hvad han synes om den.

Den Present Grethe har faaet af Baronessen er jo overmaade net, da Hendes Naade selv har baaren den. –

Jeg haaber nu at et længe næret Ønske skal gaae i Opfyldelse, idet der nu er Udsigt til at komme fra Nyborg. Der er nemlig kommet Ordre til at alt det permitterede Mandskab snarest mueligt skal indkaldes, og Indkaldelserne ere idag udsendte til vedkommende Amter. – Hvad Hensigten er hermed, om Tydskerne igjen ere blevne urolige eller om vi blot skal holde os parate, eller vi maaskee muelig skal ned at besætte Slesvig, vides ikke, men hvilket der skeer vil det altid blive en stor Vinding for os, naar vi blot kan komme herfra, hvor vi Alle ere uhyre kjede af at være længere. – Naar jeg hører noget nærmere om vor Bestemmelse skal jeg lade Dem det vide, da det formodentlig interesserer Dem at vide hvor vi komme hen. –

Jeg gjør nu igjen Tjeneste ved Compagniet, da Auditeuren ikke har mere til mig at bestille.

De bedes nu at hilse alle Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

den 2den Juni 1850

Kjæreste Forældre!

De har formodentlig ventet at høre fra mig for længere Tid siden, da De efter mit sidste Brev maa antage at jeg allerede er langt borte fra Nyborg og dens Nærhed. Dette er imidlertid ikke Tilfældet, vel ere vi for nogle Dage siden slupne ud af det forhad-

te Nyborg, men vi ligge endnu i dens nærmeste Omegn, herfra hvor jeg ligger have vi kun et Par Bøsseskud til Nyborg. Jeg har hver Dag siden jeg sidst tilskrev Dem ventet at vi skulle faa Marschordre, hvilken dog endnu ikke er indløben, men jeg vil dog ikke vente længer forinden jeg lade høre fra mig, for at De ikke skal være urolig for mit Velbefindende. Hvor vi skal hen vides endnu ikke. — Der er i den senere Tid kommen en uhyre Mængde Tropper af alle Vaabenarter herover, og igaar kom den høist commanderende General hertil. Vi have det ret godt herpaa Landet, rigtignok have vi der ligge nærmest ved Nyborg $\frac{1}{2}$ Miil at gaae til Exersits hver dag, men vi ere dog langt bedre tilfredse her end i Byen. Jeg ligger hos en Boelsmand, hvor jeg har det meget godt. —

Dersom det ikke bliver for kostbart er De maaskee saa gode at sende mig nogle Par Sokker, jeg tænker en 3 Par; thi de lange Strømper bliver mig for varme og ere de desuden for svære at føre med, da de baade veier og fylde for meget i Tornysteren. De lange Strømper kan jeg da enten sende tilbage igjen eller ogsaa lade dem blive hos min Vært i Nyborg hvor de ere sikkert forvarede. —

Dersom det er mueligt vilde jeg gjerne bede Dem have den Godhed endnu engang at sende mig en Pengeforstærkning; thi skjøndt jeg nu er kommen paa Landet hvor der er bedre Forslag i Pengene, saa vare mine finantsielle Omstændigheder saa daarligere ved min Afreise fra Nyborg, at jeg ikke uden et Tilskud kan bringe dem i Orden igjen. Hvis De maatte kunne opfylde denne min paastrængende Begjæring, skal det vare en Tour førend jeg igjen skal overhænge Dem for Penge; thi paa Landet kan man dog med ringe Tilskud holde Balancen, naar man ikke er ødsel. — Skulde vi være afreiste herfra førend De kan faae sendt mig Sokkerne, vil de dog altid træffe mig under den sædvanlige Adresse; men bedst var det jo naar jeg kunde faae det medens vi ligge her.

Til Din Fødselsdag d. 10de dennes tillader jeg mig at bringe Dig, min kjære gode Fader, min hjerteligste Gratulation, med Ønske om at det for Dig nye Aar, maa bringe Lykke og Glæde med for os Alle. Jeg kan ikke nægte at mine Tænder løbe i Vand efter

den noksom bekjente delicate Rødgrød som Moder paa denne Dag pleier at opvarte med.

Jeg længes nu ret meget efter at høre fra mit kjære Hjem hvor jeg haaber at Alt staaer godt. – Alle Bekjendte bedes hilset,

Deres hengivne Søn

Niels

*

p.t. Holckenhavn den 11te Juni 1850

Kjæreste Forældre!

For Deres kjære Brev af 2den og 5te dennes, saavel som for de medfulgte Penge og Vare, bringes min hjerteligste og forbindtligste Tak. Jeg har rigtignok ikke endnu faaet Pakken med Strømperne og Chokoladekagerne, da den er beliggende i Stabskvartret der er over 2 Miil herfra, men jeg venter at den een af Dagene skal blive mig sendt med een af de hertil gaaende Ordonantser. Moders Brev modtog jeg allerede igaar Eftermiddag. – Det bliver ikke paa Faders Geburtsdag at jeg kan drikke Chokolade, men jeg skal nok alligevel vide at gjøre mig tilgode med den, naar jeg faaer Fingre i Pakken.

Saa vel Faders som Moders Brev har været mig overmaade glædelige, da jeg heraf seer, at min kjære gode Moder nu er saa vel, hvilket er Noget der altid siden jeg blev Soldat har ligget mig meget paa Hjertet, da det har forekommet mig at Moder i den Tid, meer end før, har skrantet. Ogsaa er det mig en Glæde at see at M. H. befinder sig vel i at være fra Hjemmet; thi skjøndt han er meget fornuftig, er der dog altid noget pinligt ved at komme fra Hjemmet naar man ikke før har været ude blandt Fremmede, og det koster ikke saa lidt Overvindelse at skikke sig heri. Naar De skriver ham til bedes De at hilse ham; jeg har endnu ikke havt Brev fra ham. – Jeg kan begribe at Fader maa savne ham meget; thi ikke alene var han jo meget nyttig ved Arbeidet, men ogsaa hans Selskab var vist Fader ligesaa uundværligt som Faders Selskab var ham. Det er kun beklageligt at Opholdet er ham saa

dyrt, især under nærværende Omstændigheder; men hvis det er mueligt skulde han dog see at faae sin Middagsmad billigere end 6 rbd. maanedlig; thi at leve ved Smørrebrød og Kaffe troer jeg svarer daarligere Regnskab end at betale en ordentlig Middagsmad. —

Jeg er endnu ganske uvidende om hvad vores Bestemmelse er, om vi skal blive liggende her til Mandskabet igjen bliver hjem-permitteret, som det jo næsten seer ud til, eller om Mandskabet er indkaldt til nogen Nytte, da vi i saa Fald formodentlig kommer til Slesvig, at vi kommer til at slaaes mere troer jeg ikke. — Jeg er nu ellers saa tilfreds som det er mig mueligt at være som Soldat, thi jeg har et ret godt Qvarteer, hvor jeg dog ikke opholder mig meget, da jeg tilbringer min meste Tid her paa Holckenhavn, hvor vores Foureer ligger i Qvarteer, og hvortil jeg ikke har ret langt fra mit Qvarteer. — Da jeg har hjulpen Foureren en deel med Skriveri, har jeg nemlig gjort Bekjendtskab med det af Gaardens Personale som jeg passende kan omgaaes, nemlig Jomfruer, Forvaltere etc., herved er jeg istand til at tilbringe mangan behagelig Time i vakre Menneskers Selskab, hvilket er en stor Behagelighed. — Jeg har det ogsaa ret godt med Exersitsen, da jeg som Følge af at jeg hjælper Foureren sjelden kommer til Exersits. Alle Bekjendte bedes hilset og Hr. og Mdm Gottschalk gratuleret. —

Deres hengivne Søn

Niels

*

Ellinge pr. Nyborg d. 7de Juli 1850

Kjæreste Forældre!

Faders Brev af 1te dennes modtog jeg i Torsdags, netop i det Øieblik jeg skulle forlade det behagelige Qvarteer paa Holckenhavn, hvorfra Foureren og jeg skulde afgaae for at bestille Qvarteer til Compagniet der i Fredags indtog et nyt Cantonnement her hvor vi nu ligge. Paa Grund af denne Omqvartering har jeg havt saa travlt, at det ikke har været mig mueligt før at besvare det

kjære Brev, for hvilket jeg bringer Dem min hjerteligste Tak, saavel som for den medfulgte „Blaa“. – For Deres Gratulation til min Fødselsdag tillader jeg mig ogsaa at fremsende min forbindtligste Tak.

Nu have vi da nok endelig faaet Fred med Preusen og Tydskland, hvilket jo er meget glædeligt, thi naar vi kun skal slaaes med Schleswigholstenerne alene vil Tingene nok faae et godt Udfald, da vist enhver Dansk Soldat er besjælet af Lyst og Mod til at børste dette Røverpak ordentlig. – Vi veed endnu ikke hvor vi skal hen, men vi vente hver Dag paa Ordre til Opbrud, maaskee for da at afgaae til Slesvig. Aarsagen til at vi maatte forlade vort forrige Cantonnement var den at Brigaden skulde samles for at exercere samlet, og var der igaar Exersits med hele Brigaden et Par Miil herfra hvilket der igjen skal være imorgen. Maaskee naar dette bliver forbi at vi kan faa Lov at rykke tilbage i vort gamle Cantonnement, hvis vi skal blive liggende paa Fyen. – Dette vilde jeg naturligviis ikke have noget imod, thi skjøndt jeg her, i Forening med Foureren og 1 Mand til, har en peen Stue og et Gjæstekammer med 2 deilige Senge til Disposition, mangler dog den selskabelige Omgang jeg havde paa Holckenhavn; ligesom ogsaa Føden, som jeg til Slutningen meest indtog paa Holckenhavn, her er adskillige Grader ringere i Qvalitet. –

Det glæder mig inderligt at see at min kjære gode Moder nu har gjenvunden sin Sundhed og igjen kan udholde de vante Strabadser og jeg vil bede den gode Gud at han stedse vil lade hende beholde sin Sundhed, som er det største Gode paa denne Jord. Ogsaa er det mig kjært at see at M. H. er tilfreds og morer sig godt. Han har endnu ikke tilskrevet mig, men jeg vil have ham undskyldt, da han formodentlig ikke har megen Tid tilovers i denne Tid.

Den Bye jeg for Tiden ligger i er kun $\frac{1}{2}$ Miil fra min gamle gode Bedstefaders Fødeby, og endeel af Compagniet ligger i Rolsted Sogn. –

Hvad mit personlige Befindende angaaer, da har jeg det meget godt. Capitainen har frigivet mig for al Exersits for at jeg skal

hjelpe Foureren, saa der er Ingen ved Compagniet der for Tiden har det saa godt som jeg. Mange kjærlige Hilsener til Familie og Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget den 25 ds.
besvaret d. 26 Juli

den 21de Juli 1850

Kjæreste Forældre!

De længes formodentlig efter at høre fra mig og jeg maa derfor, skjøndt Leiligheden er daarlig, da min Skrivepult er et Tornyster, og mit Contoir Guds frie Himmel – tilskrive Dem disse Linier for at De kan see at jeg endnu er i Velbefindende. Vi ere nu rykkede ind i Slesvig og vi staae i Nærheden af Flensborg, videre tør jeg ikke fortælle om vor Stilling, da det er os strængelig forbudt at skrive Noget i denne Retning. Vi have endnu ingen Sammenstød havt med Fjenden, men vi er den temmelig nær, og jeg haaber at vi snart skal faa fat i de tydske Gavtyve, der vist vil faae ordentlig Børst, da der hersker en udmærket Aand i hele Armeen, og Enhver med Længsel imødeseer det Øieblik da vi kan komme til at slaaes. – Vi ligge nu paa Marken og have ligget saaledes i 4 Dage, men have det forresten godt, da vor Naturalforpleining er meget god og vi desuden, naar vi have Penge blive forsynede med Levemaade fra Flensborg. –

Dersom De tilskriver mig, som jeg haaber, bedes De at adressere Brevet til 2den Forst. – Battl. 4. Comp. ved 5te Brigade i Assens, hvorfra Brevene blive os tilstillede. –

De bedes til Slutning at hilse alle Bekjendte og De selv være hilset paa det kjærligste fra

Deres hengivne Søn

Niels.

var haard og det varede længe førend vore Tropper kunde bringe Fjenden til at rømme en Skov hvori den havde sat sig fast, og hvorfra han ikke blev dreven langt, da Natten gjorde Ende paa Forfølgningen. Om Morgen den 25de, saasart det gryede ad Dag brøde vi igjen op og stødte paa Fjenden ikke langt fra hvor vi holdt op at slaas Dagen i forveien, her opstod en morderisk Kamp; thi ikke alene var vor Fjende stærk, men Terrainet hvor vi mødtes var overmaade gunstigt for et Forsvar, og det var ikke uden stort Tab og vore Troppers mageløse Mod og Lyst til at bruge Bajonetten, der efter en langvarig og overmaade haard Kamp bragte Fjenden til at smøre Haser, som rigtignok ogsaa gik lystigt da vi først fik ham paa glid. — Samme Aften besatte vore Tropper Byen Slesvig og imorges rykkede vor Bataillon herind, hvor vi maaskee forblive for det Første, da vor Bataillons-Commandeur, Oberstlieutenant du Plat, er ansat som Pladscommandant her i Byen. Vi have mistet mange brave Officerer hvoriblandt General Schleppegrell. — Jeg maa nu slutte, da jeg som Følge af at jeg er commanderet til Assistance ved Bataillonens Skrivestue har meget travlt i disse Dage; dog maa jeg tilføie at jeg selv havde den Fornøielse at være dygtig med i Slaget og slap helskindet derfra. Alle Bekjendte bedes hilset.

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modt. d. 8. Aften

Slesvig den 5te August 1850

Besvaret Søndag den 11. Aug.

Kjæreste Forældre!

Faders Brev af 26. f.M. modtog jeg igaar, tilligemed de indlagte 5 rbd, og bringes Dem herfor min hjerteligste Tak. Pengene kom ret tilpas, da jeg netop trænger til et Par nye Støvler, hvortil jeg kommer til at anvende dem, hvilket jeg ogsaa nok kan uden derfor at komme til at sulte, da Kosten ikke er mig saa dyr her, saa jeg nok ved ringe Tilskud af egne Penge kan leve af Lønningen i nogen Tid. — Jeg har længtes meget efter at høre fra Dem, og var

Brevet mig da ogsaa meget glædeligt, da jeg deraf seer at De Alle ere raske hjemme. – Jeg er da ogsaa rask og befinder mig overmaade vel; thi jeg er endnu, som i mit forrige Brev – hvilket jeg haaber De har modtaget – meldt, paa Skrivestuen hos Commandanten, hvor jeg vel er meget bundet, men dog ogsaa har adskillige Behageligheder, nemlig kan jeg hver Nat komme i en god Seng, istedet for at jeg, hvis jeg var blevet ved Bataillonens ikke havde været i Seng siden vi forlode Fyen, og dette er i Længden meget ubehageligt. –

Det var en Ynk at see paa Beboerne her i Byen da vi kom herind. Kun faae lode sig til Syne og disse saae meget fortrædelige ud. De havde vist ikke ventet saa hurtigt at see danske Soldater i Byen, og vare vi dem mindre velkomne, hvilket navnlig viste sig af et Tilsagn som de havde givet Insurgenterne om udmærket Beværtning, naar de havde slaaet de Danske; dette havde de bekendtgjort ved trykte Plakater. – Jeg haaber imidlertid at det vil vare en Tid før de kan komme til at vise deres tydske Sindelag paa denne Maade. – Forøvrigt ere Beboerne ret flinke imod os, men det er neppe Godhed for os, men derimod Frygt der bringer dem til at behandle Militairet ordentlig. – Endeel af de fornemste Familier ere flygtede med Insurgenterne, og deres Boliger der størstedeels ere brillante Palaier blive nu benyttede af Soldaterne. Der har siden den 25de ingen Fægtning været, kun en enkelt Cavalleripatrouille af Vore har stødt sammen med en Do. af Fjenden ved hvilken Leilighed en tydsk Dragon-Offiseer blev skudt. Bønder der have kjørt for Insurgenterne til Rendsborg og som i disse Dage komme tilbage paastaae at alle fiendtlige Tropper ere i Rendsborg og Ingen nordligere. Der bliver hver Dag her til Commandantskabet indbragt en stor Mængde Vaaben af alle Arter som findes hos Bønderne her i Egnen. –

Paa Grund af min daarlige Leilighed har jeg ikke i mine forrige Breve kunnet fortælle Dem, at jeg i mit første Qvarteer paa Fyen traf Mennesker der ogsaa kjendte Løvenborg. – Der var nemlig i Nørrebroby hvor jeg blev indquarteret hos en Skolelærer Møller, der saasnart han hørte mit Navn og hvor jeg kom fra fortalte at

han kjendte Dem, da han var en Fætter til Skolelærer Sleenum og flere Gange havde været paa Løvenborg. Hans Moder der er en Søster til Mdm Olien i Tudse og født paa Løvenborg blev meget glad ved at see en Løvenborger. — Her havde jeg det udmærket godt, men var der desværre kun lidt over 1 Dag, da vi pludselig fik Ordre til at marschere til Assens hvorfra vi bleve oversatte til Appenrade . . —

Hovedkvarteret er nu her i Byen og vi have hver Dag en udmærket Musik udenfor Huset hvor jeg boer. General v. Krogh spiser til Middag her og i den Tid spiller Fodgardens Musikkorps, som nok er værd at høre. —

Krigsministeren er her ogsaa i denne Tid.

Idet jeg ønsker Dem et hjertelig „Levvel“, bedes De at hilse alle Venner og Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget 24 Aften

Slesvig den 19de August 1850

Kjæreste Forældre!

De bedes undskyldte at jeg ikke tidligere har besvaret Faders kjære Brev af 11te dennes som jeg alt for nogle Dage siden har modtaget, og hvorfor hermed bringes Dem min forbindtligste Tak. Jeg har ofte været i Færd med at skrive, men er hver Gang bleven forstyrret, og er dette Grunden til min Seendragtighed. Jeg kan nok tænke at den Tid mellem at De fik Underretning om den blodige Dyst og til De hørte fra mig har været lidt ængstelig for Dem, men jeg maa dog bede Dem ikke i lignende Tilfælde at ængste Dem for meget, selv om en ventende Underretning skulde udeblive over den Tid som en saadan kunne have, da dette let i disse Tider kan skee uden at nogen Ulykke derfor er tilstede. —

Det glæder mig inderligt at see, at Moder er saadan en Helt nu, at hun kan gjøre 4 Visitter paa een Dag, og ovenikjøbet have været i Sønderjernløse 2 Dage før, men jeg veed jo nok fra gammel Tid, at naar Moder først begynder at føite, er ingen Udkom-

me med hende. – Det gjør mig ondt at den fra mig udeblivende Underretning har gjort et Skaar i den Glæde de Fremmede fra Sorø kunde have været Dem. – Veiret er nu meget ustadigt her, og hvis dette er Tilfældet for Dem har De vel næppe faaet indhøstet. Vi kan rigtignok prise os lykkelige at vi ligge her i Byen; thi i dette vaade og kolde Veir er det rigtignok strængt at ligge i Marken som en stor Deel af Armeen jo maa i denne Tid, og det vil vist heller ikke feile at Mange vil blive syge efter denne Tid. – Jeg havde allerede før jeg modtog Faders Brev, af Aviserne seet at Etatsraad Neergaard var død; det var et sørgeligt Dødsfald, da det var een, saavel i sin private som offentlige Virkekreds udmærket dygtig Mand. – Jeg vil tro at det kniber Poulsen med de mange Penge han skal ud med, og han er vist meget ængstelig. – Pastor Ernst har ikke været her, maaskee har han været i Flensborg og ikke har kunnet kommet videre; thi der er i den senere Tid alle Reisende bleven stoppede som Følge af den store Mængde der kom hertil. – Her er aldeles intet Nyt, vore Forposter staae hvor de have staaet siden vi kom her, og Fjendens ligeledes. Hvor længe vi skal ligge saaledes her vides ikke, maaskee det kan vare længe, og jeg skal ikke have noget herimod, da jeg har det meget godt, og kan ikke vente mig det bedre saalænge jeg skal være Soldat. Fra Lieutenant Frandsen, hvem jeg har talt et Par Gange skal jeg hilse. Ligeledes skal jeg hilse fra Højerup, han har det ogsaa godt efter Omstændighederne.

De bedes at hilse alle Bekjendte

fra Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget den 16

Eftermiddag og besvaret den 19.

Slesvig den 13de Septbr. 1850

Kjæreste Forældre!

Jeg havde allerede for flere Dage siden tilskrevet Dem, naar jeg ikke havde ventet Brev fra Hjemmet, hvilket jeg da ogsaa modtog

igaar, og hvorfor jeg takker. – Det glæder mig meget, saavel for Dem som for M. H. at han har været hjemme, thi jeg veed nok hvilken Glæde det er at see det kjære Hjem, især naar man nyelig er kommen ud blandt Fremmede, og De har vist ogsaa længtes efter ham. Saasnart Tiden tillader mig det vil jeg tilskrive M. H., maaskee iaften.

Vor venstre Fløi blev igaar angreben imellem Eckernförde og Missunde, af en overlegen Fjende, der drev vore Forposter tilbage, næsten til Missunde, hvor en hæftig Kamp udviklede sig, og maatte Fjenden efter et Par Timers Kamp igjen trække sig tilbage, forfulgt af vore Tropper, i deres tidligere Stilling. – Vi have giort 140 Fanger. – Hvormange der paa vor Side ere Saarede eller Døde veed jeg ikke. Dog veed jeg at blandt de faldne Officerer er vor tidligere Compagnicommandeur Capitain Kyhle, som Fader vist erindrer at have seet da Bataillon en ifjor drog igjennem Holbek. – Det var en overordentlig vakker Mand, og vi ere Alle meget bedrøvede over hans Tab, da han var ualmindelig elsket af sine Undergivne saavel her, som ved den Bataillon han nu stod ved. – Han har faaet en Kugle lige igjennem Tindingen, og ligger her i Domkirken. – Paa vor høire Fløi ved Friederichsstadt finder af og til Smaatræfninger Sted, der dog ikke fører til noget Resultat, og ikke heller have store Tab tilfølgende, dog var der den 8de dennes en temmelig haard Fægtning, hvorved vi havde endeel Døde og Saarede. – Her i Byen have vi det derimod meget roeligt, og Alt er her ved det Gamle, her arbeides endnu bestandig paa Forskandtsninger ved Byen, Gottorp Slot og Dannevirke, der vil vanskeliggjøre Fienden at drive os her fra igjen, som ogsaa vilde blive en slem Historie for os og vil koste meget Blod. –

Hvad mig selv angaaer, da er jeg rask og har det meget godt, kun kunde jeg nok bruge nogle Skillinger naar De seer Dem istand til at sende mig disse. –

De bedes at hilse alle Bekjendte, og De selv være hilset paa det Kjærligste af

Deres hengivne Søn

Niels.

Modtaget den 3. Octbr. Aften

Slesvig den 26. September 1850

Kjæreste Forældre!

Da jeg af Faders Brev af 19de dennes, som jeg modtog igaaer, seer at Moder endnu er urolig for mig naar Brev ikke ofte nok indtræffer, saa maa jeg ile med at tilskrive Dem disse Linier, hvoraf Moder vil erfare mit allerhøieste Velbefindende; hvorfor jeg maa bemærke, at De ikke, saalænge jeg er i min nuværende Stilling behøver at frygte for at jeg kommer til Skade ved Krigsbegivenhederne, da jeg her lever meget fredelig og kun Munderingen bringer mig paa den Tanke, at jeg endnu er Soldat; thi Trykket af den underordnede Stilling, som enhver Soldat befinder sig i, er heller ikke føleligt for mig, da jeg bliver behandlet med megen Humanitet af de Officerer med hvem jeg har at gjøre, og dette er noget jeg sætter særdeles Pris paa. – Det Modsatte har ofte været mig meget piinligt, og er noget af det der gjør Soldaterlivet meest suurt for Mennesker der tidligere have været i en bedre Stilling. – Jeg skal imidlertid, her efter være mere flittig til at skrive, da det er det Mindste jeg kan gjøre for at glæde min kjære gode Moder. –

Det glæder mig at see, at M. H. er voxet og jeg haaber at han inden den Tid han skal være Soldat, maa voxe saa meget at han ikke for Undermaal, skal blive udskreven til Trainkudsk, og som saadan blive ansat som Officersoppasser, Sygevogter eller Hestevarter etc., hvilke Charger jeg stedse har havt særdeles Respect for, da de med dem forefaldende Functioner ere meget ubehagelige, og for ham, der er meget pertentlig, vilde være utaalelige. –

Det er jo meget heldigt at Veirliget i den senere Tid har været saa godt; thi skjøndt der med megen Omhyggelighed er sørget for beqvemme og luune Hytter i Bivouakerne, saa er det dog altid dobbelt besværligt at udholde Feldtlivet, naar Veirliget er daarligt, især er megen Regn, paa denne Aarstid hvor der ikke er megen Tøre i Luften, utaalelig, da de gjennemvaade Klæder behøver flere Dage for at tørres. – Ønskeligt var det jo om denne Tilstand snart maatte faae en Ende, da allerede mange Mennesker

nu tilsætte deres Helbred, og værre vil det jo blive, om denne Tilstand skal fortsættes i Vinterens Løb, hvilket jo meget let kan blive Tilfældet, da Oprørerne neppe give dem saalænge de have Udsigt til at kunde holde dem i Rendsborg, og det jo vel kan have Vanskeligheder at drive dem ud af denne Rede. Det eneste der skulde bevæge dem til at give sig, skulde vel være naar Tydskland bliver kjed af at sende dem Pengeunderstøttelser.

For den med Faders Brev fulgte, Blaa, takkes forbindtligst.

Alle Bekjendte bedes hilset fra

Deres hengivne Søn

Niels.

E. Sk.

Hans Majestæt Kongen ventes hertil paa Løverdag og der bliver gjort adskillige Forberedelser til Hs. Majestæts Modtagelse.

*

Mødt. den 10 Aften

Slesvig den 7. October 1850

Kjæreste Forældre!

For at min kjære Moder ikke skal være i Uvished om mit Velbefindende, tør jeg ikke vente længer med at lade høre fra mig, da det allerede er over 8 Dage siden jeg skrev sidst. —

Jeg kan ikke fortælle Dem noget Nyt, dog veed jeg at Tydskerne igien have faaet alvorlig Prygl ved Frederiksstad, hvilken de med en rasende Voldsomhed i flere Dage have angrebet, og tildeels afbrændt eller ruineret ved deres Granater og Bomber, men uagtet denne Grusomhed —, hvorved endeel af Indbyggerne ere blevne saarede og nogle døde — og som de maa have troet kunde bringe os til at overgive Byen, da de vel ellers neppe havde udøvet den mod en tydsksindet Bye, — have vore Tropper ogsaa den Gang viist en mageløs Udholdenhed og et udmærket Mod. Fjendens Angreb paa vore Forskandsninger, som han gentagne Gange har stormet, skal have været overordentlig heftige, og kun vore Soldaters Dødsforagt og udholdende Mod har været istand til hver Gang at drive ham tilbage med betydeligt Tab, hvorimod

vi i Forhold til Fjendens Tab og til den Styrke han har havt imod os kun har tabt Faa. – I de sidste Par Dage har Fjenden ikke forsøgt at angribe, og jeg tænker at han er bleven kjed af at gaae imod vore Forskandsninger for det første, da han er blevet saa godt modtaget paa vore vistnok svageste Puncter ved Missunde og Frederiksstad, at gjøre et Angreb i Centrum paa Dannevirke, troer jeg næppe han indlader sig paa og dette vilde vist ogsaa bekomme ham lige saa ilde som på de andre Steder. –

Forøvrigt er der ingen Forandringer skeet her, og Gud maa vide naar denne Krig skal faa Ende, thi som vi ligge nu kan vi gjerne faa Lov at ligge længe, og det er rigtignok et suurt Liv for de Stakler der skal ligge paa Forpost, og nu begynder det allerede at blive dygtig koldt. –

Jeg haaber at De i Hiemmet ere lige saa raske og befinde dem ligesaa godt som jeg, og maa jeg til Slutning bede Dem hilse alle Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget den 26 Morgen
bes. 30.

Slesvig den 21de October 1850

Kjæreste Forældre!

Endnu en Grund for mig til ofte at tilskrive Dem er den, at jeg af Deres kjære Brev af 14 dennes seer, at De, naar De faaer Brev fra mig delictere Dem med Formiddagskaffe. – Jeg maa derfor ile med at fremsende dette Brev for at De ikke for længe skal vente paa Anledning til den behagelige Nydelse, som en Kop Formiddagskaffe giver, og intet vilde være mig kjærere end at kunne deeltage i denne behagelige Nydelse i mit kjære gode Hjem, hvorefter jeg saa ofte længes, men som Forholdene ikke tillade mig at besøge. – Dog have vi den Trøst, og dermed maa vi jo slaa os til Ro, at den Tid eengang vil komme, da jeg igjen kan tilbringe nogle behagelige og glade Dage i det kjære Hjem. – Dette kan jo rigtignok gjerne endnu vare en Tid vi maa jo have Taalmodighed

saalænge Fædrelandet gjør Krav paa eens Tjeneste, og sætte dettes Interesser over sine egne. – Dog kan jeg ikke nægte, at jeg længes overmaade meget efter den Tid, da jeg kan ombytte den militaire Trøie med en civil. Ja! det vil blive en sand Herlighed, naar man eengang igien kan indtræde i sin forrige Stilling, hvori man vist ikke vil have Vanskelighed ved at finde sig tilfreds, da Soldaterlivet saa temmelig lærer Nøisomhed og Tilfredshed under mindre blide Forhold. – Af disse Yttringer maa De imidlertid ikke drage den Slutning, at jeg lider nogen Nød, nei! tvertimod har jeg det saa godt som jeg qua Soldat nogensinde kan vente at faae det, men naar jeg kommer til at tænke paa hvorledes den ene Dag gaaer efter den anden og hvorledes jeg med hver Dag bliver ældre uden at kunne komme til at virke i min private Stilling og oprette hvad jeg som Soldat har forsømt, og som med hver Dag bliver vanskeligere, kan jeg rigtignok undertiden blive temmelig utilfreds med min Stilling. – Dette indseer jeg imidlertid fuldkomment, er til ingen Nytte, og jeg søger derfor saa meget som mueligt at bekjæmpe denne Tanke, og derimod fryde mig ved Haabet om den lykkelige Tid der endnu er tilbage, og som jo længere denne Tilstand varer vil blive desto behageligere. –

I Anledning af Moders Forespørgsel, betræffende mit Linned, maa jeg bemærke, at dette er i meget god Orden, og bliver ogsaa ordentlig vadsket og reengiort. Jeg har endnu ikke faaet min Nattrøie og lange Strømper fra Fyen, hvortil Grunden er at jeg venter at der mueligt kunde gives en Leilighed hvorved jeg kunde faae det transporteret, uden at behøve at sende det med Posten som vist ikke vil blive saa lidet bekosteligt saa lang en Vei. – Jeg beføler heller ikke endnu nogen Trang til det, da jeg ikke kommer meget ud, og her hjemme paa Contoiret behøver jeg ikke at fryse, da vi have en god stod Kakkelovn og ingen Mangel paa Brænde, uden hvilke det kunde være strængt nok i den Kulde det nu begynder med, og hvori de der ligge i Forpost have det meget strængt, især har de sidste Dages vaade Veirig været meget slemt, da de vaade Klæder, naturligviis forøge Kulden, og Barakkerne ikke fuldkommen kunne beskytte mod heftige Regnskyl. –

Fra M.H. har jeg ogsaa havt Brev, det er mig særdeles kjært, at han finder sig saa godt i at være fra Hjemmet, ogsaa er det behageligt for ham at han kan flankere iblandt de Store som aldrig har været min Lyst, hvorfor jeg heller aldrig kom til Beens, medens jeg var i Kbh. da Huset forekom mig for stift og fornemt, skjøndt jeg de Gange jeg var der blev modtaget meget venligt. Han er vistnok flittig og jeg vil haabe at han maa have samme Held som jeg havde til min Examen. – Grethe morer sig rigtigt, nyelig har hun været i Sorøe og nu er hun i Holbek. Det eeneste jeg nu har at være utilfreds med, er at jeg maa betale min Kost noget dyrere end i Begyndelsen, da vor Vertinde ikke fandt sig beføiet til at fremdeles under et længere Ophold at bespise os paa samme billige Conditioner som forhen, og gjør dette mig en Brøst i mine finansielle Omstændigheder som ikke er mig synderlig velkommen, da jeg veed hvor daarligt De kan taale dette idelige Paahæng, men uagtet al Sparsommelighed, kan Lønningen dog ikke slaa til. Nu troer jeg at have benyttet Papiret saa temmelig godt, og maa derfor slutte med mange kjærlige Hilsener til alle Bekjendte, fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Slesvig den 3. November 1850

Kjæreste Forældre!

Med Baronens Jæger sendes Dem disse Linier tilligemed 1 Pakke, hvori nogle Sager, nemlig 1 Sabel, 1 Pistol og 1 Krudthorn, som jeg har erobret her og nok kan have Lyst til at giemme til Erindring om mit Ophold i Slesvig. – Baronen gjorde mig den Ære selv at opsøge mig den første Dag han var her, og jeg skal, saafremt jeg kan faa Baronens Tale før hans Afreise sige ham Adjø. Da jeg intet Nyt kan fortælle og Tiden er knap saa slutter jeg med mange Hilsener til Alle i Hjemmet. –

Deres hengivne Søn

Niels

Modt. 14 Morgen

Slesvig den 9de November 1850

Kjæreste Forældre!

For Faders kjære Brev af 30te f.M. tilligemed indlagte 5 rbd bringes Dem min hjerteligste og forbindtligste Tak. – Vi maa da nu haabe at denne Krigstilstand snart skal faa en Ende, og jeg igien blive istand til at underholde mig selv, thi jeg føler heelt vel hvor trykkende denne bestandige Udsugelse maa være for Dem, og det gjør mig meget ondt at De, ved at understøtte mig ere ude af Stand til at give M.H. saa meget, at han kan faa sin ordentlige Middagsmad hver Dag, som for ham, der er vandt til at leve temmelig godt maa være et betydeligt Savn. –

At Fader nærer det Haab, at jeg ikke naar jeg engang kommer hjem vil have Vanskelighed ved at faa en Ansættelse, er mig en meget kjær Tidende, thi ogsaa det, at jeg skulle komme til i længere Tid at gaa og drive hjemme, er Noget der ofte beskæftiger mine Tanker, thi i saa Fald vilde der saa i pecuniær Henseende ikke vindes Noget hverken for Dem eller for mig; – dog herover vil jeg nu ikke længer gruble, men blot glæde mig ved Haabet om et snarligt Gjensyn af mit dyrebare Hjem, det øvrige klarer sig vel saa nok. –

Aviserne tyde dog nu med temmelig Bestemthed paa at Striden snart skulde være sin Afgiørelse nær, navnlig synes dette at fremgaa af den preusiske Minister Radowitz's Fratræden; thi han har jo stedse været vor Sag ugunstig og immer hældet til Krigspartiet, altsaa maa det jo antages at Fredspartiet nu har været ham for stærk, saa han ikke har kunnet gennemføre sine Planer.

Baronen har ganske rigtig været her, og (h)vis han er kommen til Løvenborg, har De vel ogsaa modtaget et Brev og en Pakke fra mig som jeg leverede Jægeren.

At Boghandler Holm var død havde jeg allerede seet af Aviserne og glædet mig derover paa den stakkels Kones Vegne for hvem det dog maa være langt trøsterigere at vide ham død end paa Bistrup. Høyerup har det efter Omstændighederne ret godt. – Han er i denne Tid med paa en Tour i Angelen, hvortil der er udcom-

manderet et Commando af Bataillon; her skal han have det meget godt, da de overalt blive godt modtagne af Bønderne. —

Hvad mig selv anbelanger, da befinder jeg mig meget vel og har det ved det Gamle. — Slutteligen fremsendes min kjærligste Hilsen til Familie og Bekjendte. —

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget 2. Decbr. Aften

Besv. den 4.

Slesvig den 28. November 1850

Kjæreste Forældre!

Skjøndt jeg i mine tidligere Breve har gjort det Løfte, meget ofte at skrive Dem til, er det dog nu allerede temmelig længe siden jeg har ladet høre fra mig. — Til denne Overbeviisning er jeg først kommen idag, da jeg ved at tænke paa at denne Maaned nu snart var forbi opdagede jeg at jeg havde forsømt min Pligt. — Da jeg har saa meget at bestille at der aldrig kan være Tanke om at jeg kan kjede mig, løber den ene Dag efter den anden uden at jeg mærker det og dette er Grunden til at jeg har staaet i den Formening, at det i Virkeligheden ikke var saa længe siden jeg sidst skrev. — At Tiden saaledes løber fra mig er jo i mange Henseender særdeles gavnligt og jeg er ogsaa herover meget glad, kun maa jeg beklage, at dette har foranlediget at De har maattet vente paa Brev fra mig, dog haaber jeg at De ikke har næret nogen Ængstelighed for mit Velbefindende, og jeg skal herefter saa godt som mueligt passe paa at Tiden ikke saaledes løber lybsk med mig.

Her er alt ved det Gamle, her tales nu ikke længer om Fred og vi ere belavede paa at blive her i Vinter, hvorledes det saa skal gaa til Foraaret maa Gud vide, imidlertid maa vi jo i hvordan det end gaaer have Taalmodighed og finde sig i Skjæbnen, der ikke ved Utaalmodighed lader sig forandre. —

Jeg haaber ogsaa at Alt er godt i Hjemmet fra hvilket jeg længe efter snart at høre, og beder Dem hilse alle Venner og Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Slesvig den 14. December 1850

Kjæreste Forældre!

Dersom De denne Gang maa udsætte Nydelsen af Deres Formiddagskaffe, er det egentlig ikke min Skyld; thi jeg havde allerede skrevet et Brev, der laa færdigt til at sendes paa Posthuset da jeg modtog Faders Brev af 4. dennes. For ikke, omtrent paa een-gang at sende 2 Breve, maatte jeg tilintetgiøre det alt skrevne og først idag er det blevet mig mueligt at faa saa megen Tid at jeg kan oprette det Forsømte. —

Det fremsendte Brev fra Koch har baade glædet og ikke glædet mig. Forsaavidt som jeg nok kunde have Lyst til Pladsen; da det jo nok var værd at tage imod strax naar jeg kom ud af Militair-tjenesten har det naturligviis glædet mig, derimod har det paa den anden Side ikke glædet mig, da jeg jo ikke veed enten jeg kan modtage den eller ikke. — Imidlertid vil jeg saasnart jeg kan tilskrive Koch og bede ham underrette mig om hvorlænge han kan vente paa endelig Beskeed, samt om hvor og for hvem Pladsen er, hvilket er noget der ikke er saa aldeles ligegyldigt for mig at vide. Er det for ham selv, som Fader nærer Formodning om, vil jeg intet Øieblik betænke mig paa at modtage den. — Jeg beklager M.H. der har lidt saa meget af Frost i Hænderne hvilket er en slem Plage og maa være ham til megen Gene. — Jeg kan begribe han maa have meget travlt, da han vist ellers nok havde tilskrevet mig, hvorom jeg — i et Brev jeg for lang Tid siden skrev til ham — bad ham. — Jeg er bange for at Tante for hvis hun fik de 100 Kys vilde blive kjed af det da min Knebelsbart er overmaade svær og vist ved et saa stort Antal vilde genere hende meget. — Med Taknemmighed har jeg modtaget de med Faders Brev fulgte 5 rd.

og vedlagt følger Qvittering for de 3 rd. der vare skienkede af Sognet. —

Hvad Krigen angaar da kan det, efter min Formening endnu have lange Udsigter før der bliver en Ende paa Tingen. — De ved Olmützer Conferencen tagne Bestemmelser egne sig ikke til en hurtig Tilendebbringelse. — Der skal jo nemlig først sendes Commissairer til Stadtholderskabet for at bevæge dette til Undertegnelse, naar dette Forsøg, som naturligviis vil være frugtesløst, er gjort vil maaske et Executionscorps blive samlet hvorefter der rimeligviis atter vil blive gjort Stadtholderskabet indtrængende Forestillinger, som vil have samme Nytte som første Gang, derefter tiltræder Executionstropperne Marschen til Holsteen og blive opstillede paa Grændsen, og atter bliver Stadtholderskabet ved Commissairer gjort nye Forestillinger om Følgerne af dets Stridighed, naar dette endelig ikke har virket, rykke Executionscorpset ind i Holsteen og saa bliver maaskee Tingen afgiort. — Alt dette vil imidlertid tage meget lang Tid, men vil dog vist være den hurtigste Maade hvorpaa Sagen bliver tilendebragt. — Dog ogsaa denne Tid holder vi ud, og Alt vil vel da blive godt igien, hvorfor jeg slet ikke længer vil plage mig med sørgelige Forestillinger om Fremtiden. — Idet jeg bede Dem kjæreste Forældre, ogsaa at være tilfredse med Tingenes Stilling, bedes De at hilse Familie og Venner fra

Deres hengivne Søn *Niels*

/: I en lynende Fart :/

E. Sk.

Dersom De ikke modtage Brev fra mig før Juul, maa jeg ønske Dem Alle en glædelig Juul, jeg skal saa godt jeg kan more mig, men min Tid er kuns knap.

*

Slesvig den 26. December 1850

Kjæreste Forældre!

Da De, hvis jeg ikke tager Feil, har havt mig i Tankerne ved Deres Julegrød, og de Spørgsmaal, hvorledes mon Niels har ded?

mon han faaer en ordentlig Aftensmad? mon han tænker paa os? o.s.v. vistnok ere vexlede blandt mine Kjære i Hjemmet, ja muligen have givet Anledning til en Cabale, saa maa jeg herved til-lade mig at besvare ovennævnte Spørgsmaal. – Hvad det Første angaar, da kan jeg ikke svare Andet, end jeg har det særdeles godt og finder mig meget godt i Skjæbnen, uagtet de lange Udsigt til Fortjening som vi nu vistnok have; dog maa vi da haabe at jeg ikke endnu skal være Soldat nok en Juul. – Hvad det andet meget vigtige Spørgsmaal angaar, da kan jeg ogsaa besvare dette tilfredsstillende, idet jeg nød en meget god Aftensmad bestaaende af Risengrød, Skinke med Grønlangkaal og Æbleskiver og tilbragte Aftenen i et meget muntert Selskab. – Vi vare en Deel gode Venner samlede paa et Sted hvor vi ofte komme og hvis Vert havde inviteret os til at spise til Aften saa Aftensmaden, med Viin til Bordet og derefter Punsch Intet kostede os, hvilket jo var meget herligt, da en saadan Aftensmad naar den skulde betales efter de her giældende Priser vilde have blevet dyr nok for os, af hvilke ikke mange havde Raad til at slaa store Basserailler. – Igaar Aftes var jeg igjen paa Farten og tilbragte atter en munter og behagelig Aften. – De seer altsaa at jeg trolig har efterkommet Faders Opfordring om at more mig saa godt jeg kunde. – Hvad endelig det 3die Spørgsmaal angaaer, da har jeg, skjøndt jeg, som anført, ikke har manglet Adspredelse, dog stedse tænkt paa Hjemmet og fundet det behageligere om jeg havde kunnet tilbragt Juleaften hos Dem kjæreste Forældre, – hvilket vi vil haabe kan blive Tilfældet næste Juul.

Da der for nogle Dage siden blev afleveret militaire Efterladenskaber fra et af de herværende Lazarether, fandt jeg paa den medfølgende Liste Navnet „Carl Christian Westphael, Høimøllen af 3. Reservejægercorps“ da dette utvivlsomt maa være Møller Westphaels Søn, saa meddeles Dem dette, for at De – da Forældrene, muligt endnu, hvis ingen af hans Bekjendte have tilmeldt dem hans Død, kunne være uvidende derom – kan lade dem det vide, hvilket, da de dog engang skal have det at vide, maa være bedre end Uvisheden. –

Christian Fyen har jeg talt for kort siden, 10. Bataillon laa dengang her i Byen, men er nu igjen ved Missunde hvor den i Begyndelsen var, uagtet han maa bære alle Feltlivets Besværligheder seer han dog rask og munter ud. – Han bad mig hilse. Michael Hermann er formodentlig hiemme og morer sig godt i denne Tid. Vil De bede ham, hvis han ikke er alt for storsnudet af de store Kredse han bevæger sig i, at tilskrive mig saasnart han faaer Tid. – Samme Anmodning maa jeg fremsætte til Dem kjæreste Forældre, da jeg længes meget efter at høre hvorledes De har tilbragt Julen, hvilke Presenter der have vanket etc. –

Til Slutning maa jeg fremføre min hjerteligste Gratulation til det nye Aar, haabende at det vil bringe bedre Tider. – Alle Bekjendte hilses fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modt. den 15. Aften

Besv. 16.

Slesvig den 10. Januar 1851

Kjæreste Forældre!

De bringes herved min hjerteligste Tak for Deres Brev af 26. f.M. og for de deri udtalte Nytaarsønsker. – Hvad Moders sidste Spørgsmaal angaaer betræffende hvorledes jeg tilbragte Juleaften, har jeg allerede i et Brev jeg skrev mellem Juul og Nytaar besvaret dette. Betræffende Moders andet Spørgsmaal angaaende Nattrøier og Strømperne da har jeg endnu ikke skrevet efter dette og vil heller ikke gjøre det, da Portoene næsten vil løbe op til det samme som jeg kan købe nyt for. Desuden har Veiret endnu været saa mildt at jeg aldeles ikke har savnet hverken Nattrøien eller de lange Strømper. – Skulde imidlertid et koldere Veir lig indtræffe, har jeg den ene Nattrøie med og faaer vel saa og nogle lange Strømper kjøbt, saa Moder ikke behøver at ængste sig for at jeg skal forkjøle mig. – At Westphael var død vil De have seet af mit forrige Brev at jeg allerede dengang vidste. –

Det lader dog endnu til som det vil blive Alvor med den preussisk – østerrigske Pacification af Holsteen, og Enden kan maaskee være nærmere end man troer. –

Jeg har nu tilskrevet Koch og meddeelt ham at saafremt Pladsen maatte være aaben paa en Tid da jeg kan modtage den vilde jeg gjøre dette, hvortil jeg føler saa meget mere Opfordring som jeg frygter ikke strax at kunne udfylde en Fuldmægtigplads paa et Herredscontoir, hvorimod jeg ved at være nogen Tid paa et Godscontoir kunde finde Leilighed til igjen at sætte mig ind i Forretningslivet.

Her er alt ved det Gamle og da min Tid som sædvanlig er knap maa jeg slutte med mange kjærlige Hilsener til Dem, Grethe og Bekjendte fra

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget den 4. Febr.
Formiddag

Slesvig den 30. Januar 1851

Kjæreste Forældre!

Først idag har jeg modtaget Faders Brev af 16. dennes, for hvilket saavelsom for de modtagne 5 rbd jeg takker forbindtligst. Med Glæde kan jeg tilmelde Dem den behagelige Tidende at vi nu snart kan nyde den Lykke at gjensees. – Det er nemlig nu befalet at de efter Septemberloven Udskrevne nu skulle meddeles Afskeed saasnart Afdelingerne have indtaget det for dem bestemte Cantonement, hvilket vil skee om nogle faa Dage. – Naar jeg bliver istand til nærmere at angive Tiden paa hvilken jeg kan komme hjem skal jeg lade Dem det vide. – Jeg maa nu afbryde, da vi i denne Tid har saa meget at bestille, at vi maa arbeide baade Nat og Dag. – Lev vel til vi sees.

Deres hengivne Søn

Niels

Modt. den 16 Febr.

Middag

Arnis den 10 Febr. 1851

Kjæreste Forældre!

De havde maaskee allerede ventet at see mig i Hjemmet i disse Dage, hvilket imidlertid ikke skeer, da Permissionen for de i Hertugdømmet cantonnerede Tropper, kort efter at jeg havde tilskrevet Dem sidst blev udsat til nærmere Ordre; denne er imidlertid nu endelig kommen og Permitteringen vil skee fra Sønderborg, hvortil vi skal marschere den 17. eller 18de. – Skjøndt jeg længes meget efter at giensee det kjære Hjem, kan jeg dog ikke nægte mig den Fornøielse paa Hjemreisen at besøge Fredericia, hvor Høirup og jeg har aftalt at opholde os et Par Dage, hvorefter han vil følge med til Sjælland. – Ligeledes havde vi ogsaa Lyst at opholde os en Dags Tid paa Als for at see os lidt der, saa jeg kan ikke love at komme hjem før den 5. eller 6. Marts. Mod dette Ophold haaber jeg ikke De har noget imod; thi om jeg kommer nogle Dage før eller senere kan jo komme ud paa Eet. –

Den 7. afgik vi fra Slesvig her til Arnis, hvor Compagniet skal garnisonere for det Første; her er mindre godt at være, saa jeg er glad ved at det snart kan faae Ende. –

Deres hengivne Søn

Niels

*

Modtaget den 21 om Aftenen

p.t. Fredericia den 19de Febr. 1851

Kjæreste Forældre!

Endelig er jeg da nu bleven fri igjen og har Afskeedspasset i Lommen, hvorover De kan tænke Dem at jeg er ikke lidet glad. – Afleveringen gik hurtigere end jeg havde formodet og allerede i Forgaars Aftes vare vi her, hvorfra jeg, uagtet min Længsel efter det kjære Hjem paa ingen Maade kan faae Lov at slippe før om nogle Dage. – Vi have derfor lagt vor Reiseplan saaledes, at vi

Tirsdagen den 25de dennes om Aftenen vil kunne være i Slagelse, hvor jeg, hvis det er beleiligt, ville bede Fader lade sin Vogn møde, for enten samme Aften eller næste Morgen at fortsætte Reisen til Løvenborg. – Lev vel til vi sees. –

Deres hengivne Søn

Niels

E. Sk.

Da De formodentlig har seet hvorledes de fleste Soldater komme hjem, nemlig i Baietrøie og dette muligt har kunnet vække Bekymring hos Moder for min Sundhed, maa jeg trøste Dem med at jeg er fuldkommen beskyttet, idet jeg er forsynet baade med Frakke og Kappe. – Imidlertid er det vel ikke saa ilde om De med Vognen til Slagelse vilde lade følge saavel min som Høyrups Kappe da man ikke veed hvorledes Veiret kan blive.

*

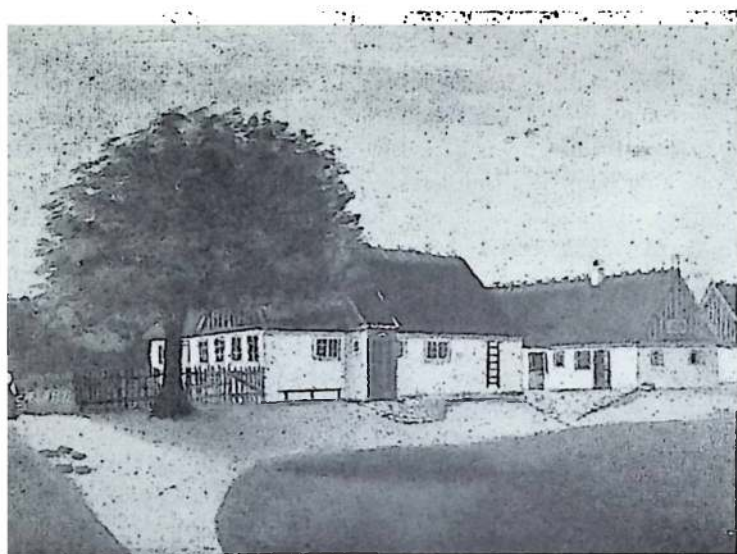
Holbek den 26de April 1854

Elskede Moder!

Justitsraaden er endnu ikke kommet hjem og jeg har idag maattet lade Buchvald tage til Auction paa Merløsegaarden hos Forvalter Friis, da jeg frygter ikke at kunne holde det ud at holde Auctioner 6 Dage itræk; det er mig derfor umueligt at komme til Skovlyst idag, skjøndt jeg meget nødig ville undvære den Glæde at samles med de Kjære i Hjemmet paa en for os alle saa kjær Dag. Jeg maa derfor nøies med at bringe Dig, min kjære gode Moder! min Gratulation paa Papiret og vil da af Hjertet ønske Dig til Lykke i det nye Aar Du betræder og Gud give at Du endnu i mange Aar maa leve og være lykkelig iblandt os. – Mit smudsige Tøi følger. – Jeg har igaar havt Brev fra Ondløse, Alle er der ved det Gamle. – Hils Fader og Sødskende og Lev vel til vi sees!

Din inderlig hengivne Søn

Niels

„Skovlyst“. Skovfogedhuset i Fladskov. (Efter maleri fra ca. 1850)